

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 140 Lei

Pe jum. an . . . 70 Lei

Pe trei luni . . . 40 Lei

Un exemplar 1— Leu.

TELEFON P. ORAȘ ȘI
INTERURBAN No 750

ROMÂNUL

REDACȚIA ȘI

ADMINISTRAȚIA

Str. Românului 1/a.

Inserțiunile se primesc

la administrație și se ta-

xează conform tarifului.

MANUSCRIPTELE

NU SE ÎNAPOIAZĂ.

Credința noastră.

Sărbătoarea Mântuirii.

de Dr. G. Ciuhandu.

Astăzi, în ajunul sfințelor sărbători ale creștinătății, când popoarele ca și indivizii, se găsesc printr-o putere divină ca înaintea unui tribunal, în fața conștiinței lor, națiunea românească are dreptul să recunoască din fundul sufletului său colectiv, că a luptat întotdeauna pentru bine și dreptate și că urmând pildele strămoșilor și ale glorioșilor ei voievozi de altă dată, și-a vărsat sângele fiilor săi pentru cauze totdeauna drepte și pentru înfăptuirea unui sfânt ideal național.

În fața examenului ce îl trece astăzi înaintea propriei sale conștiințe, națiunea română vede însă nevoia să nu slăbească un moment, în cursul luptei sale pentru dreptate după cum vede și celalaltă nevoie importantă de a lucra cu puteri mereu reînnoite în contra atacurilor din afară, date cu scop de a împiedeca definitivă unitate sufletească.

O voce adâncă, venită din secole și pornită din paginile de sânge și de glorie ale istoriei noastre naționale și din filele îngălbenite ale trecutului nostru glorios, ne spune că arma cea mai teribilă în contra adversarilor noștri, trebuie să fie însăși arma neînfrântă a credinței.

Credința în religia noastră strămoșească, a biruit toate asalturile date de năvălitori, prin credință am înfrânt răutatea și violența, despotismul și mânia adversarilor și asupritorilor noștri.

Prin credință am făcut mărețea patrie de azi și tot prin credință vom face și aceea ce mai rămâne de făcut.

Credință în religie; credință în destinele noastre glorioase; credință în virtuțile națiunii și poporului român; credință în armata noastră și credință în Suveran și Dinastie; credință în adevăr și dreptate și în Isbânda a tot ceea ce este bun, frumos și înalt, iată aceea ce ne trebuie și aceea ce trebuie să ne urăm.

Să ne susținem și să ne ajutăm unii pe alții căci astfel numai putem să ajutăm și patria; să fim drepecți față de cei slabi; să fim generosi și buni; să iubim munca; să urăm minciuna; să fugim de vanități și măririi deșarte; să punem CINSTEA mai pre sus de toate, căci nici o țară nu poate să prospereze când este sfâșiată și jefuită de proprii săi fii.

Gândul nostru să fie acum ca și întotdeauna la patrie, iar deviza noastră să fie: muncă, dreptate, adevăr!

Glasul misterios desprins din secole și din negura mărețea a trecutului, ne spune, în clipele nașterii Mântuitorului: Traiți, luptați, cu această deviză și prin dânsa și prin credință veți învinge!

„ROMÂNUL”.

Văzând înainte prin negura alor zece veacuri, împăratul-prooroc David vestește lumii venirea unui Mântuitor, prin cuvintele: „Mântuire a trimis Domnul poporului Său”. Iar alt înaintevăzător de lucruri viitoare, proorocul Isaia, supranumit pentru exactitatea viziunilor sale Evanghelist al Legii Vechi, rostește în aceeași materie niște cuvinte, pe cari le-a luat în condeiu Evanghelistul Legii Nouă sfântul Matei, scriind despre venirea lui Hristos: Poporul celce ședea întru întunerec a văzut lumină mare, și celor ce ședea în lăturea și în umbra morții, lumină li-a răsărit lor”.

Astăzi, când din nou sărbătorim venirea în lume a Mântuitorului, cu evlavie să ne prosternem înaintea rânduielilor Provedinței Divine, care a avut în slujba Sa prooroci înainte vestitori și un Trimis Cereșc, care s'a micșorat pe Sine, născându-se în ieslea dobitoacelor, pentruca pe Omul, îndobitocit prin fără de legi, să-l ridice din nou la Dumnezeu.

Hristos, „Lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume”, născându-se omeneste în țara și s'a făcut începător al Mântuirii omenesti.

De aceea Biserica drept credincioasă a Răsăritului nu conținește de a proslăvi acest mare eveniment, cântând lui Dumnezeu și învătându-și fii duhovnicești, că Nașterea lui Hristos „a răsărit lumii lumina cunoștinței” ducătoare la Mântuirea cea adevărată.

Astăzi, cu bucuria mântuirii în suflete, întreagă Creștinătatea de Răsărit prăznuiește sărbătoarea Mântuirii, marele eveniment, dela care începe revoluționarea vieții și a civilizației omenesti, chemând pe Omul, format în dospeala păcatelor vechi, la o viață nouă și sfântă.

Programul acestei întoarceri pe calea Binelui ni-l spun Ingerii, prin imnul divin, cântat de Ei d'asupra Ieslei din Vifleem: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pământ pace și între oameni buna voie”.

Când a fost, oare, de nouăsprezece veacuri încoaci, mai actual decât chiar în zilele noastre, acest program de viață creștinească?!

Și, dacă e să prăznuim fără de osândă marea sărbătoare a Mântuirii, este datoria fiecăruia din noi să-și pună întrebarea: Cum dă el, prin credințele sufletului său și prin viața sa, „Mărire întru cei de sus, lui Dumnezeu”? Cum își implinește datoria, individuală și socială, de a contribui ca să fie „pe pământ pace și între oameni bunavoire”?!

Hristos, Lumina lumii, s'a născut omeneste între noi, nu pentruca să ne deie prilej de a îmbrăca de praznicul Nașterii Sale poadoabe trupești de a face ospețe pentru a ne desfăta desfătarea pântecelui, ci pentruca să ne ridice la Sine, primind noi în mințile noastre, iscoditoare de rele, lumina Invățăturilor

dumnezeesti, și în sufletele noastre harul vivificator ce vine de sus prin mijlocirea sfințelor Taine.

Nu mai prin aceasta spirituală hrană vom deslega din cărea sufletelor noastre povara istovitoare a împăgânirii moderne, care ne obsedează mințile și ne atrofiază simțirile sufletești; și numai astfel vom deslega și marea problemă a mântuirii individuale din robia păcatului, care aruncă pe cel păcătos în întunerec moral și în umbra morții.

Întunerecul morții sufletești a indivizilor aduce cu sine și moartea unei întregi societăți.

La aparență, Domnul nostru Isus Hristos a chemat la Mântuire numai indivizi. Dar în realitate stau lucrurile altminterea.

În Legea veche chiar, Proorocii vorbesc despre mântuirea colectivă a Poporului. Iar în Legea Nouă, Domnul nostru Isus Hristos poruncește Apostolilor să vestească Invățătura mântuitoare și Tainele sfințitoare, tuturor popoarelor.

Mântuirea colectivă însă atârână de convertirea indivizilor, cari ne dau colectivitatea unui Neam sau Popor.

Iată motivul etic-social, de ce o societate nu poate înflori fără de opera de convertire sufletească a indivizilor, și de ce, dacă vrem fericirea Neamului nostru, suntem datori noi, unul și fieste-care, să îmbrățișăm sincer Invățăturile și Tainele lui Hristos.

Neamului Românesc încă i-a fost hărăzită de Provedință, în zilele noastre, bucuria mântuirii sale politice.

Până ca ieri, jumătate din Poporul Român trăia în întunerecul robiei și în umbra morții politice. Iar azi suntem un Popor liber sub raportul politic, într-o Patrie, frumoasă și cuprinzătoare, ca un al doilea Raiu al lui Dumnezeu pe pământ.

Pe întreagă întinderea acestui Pământ Românesc a strălucit, din vremi neștiute preciz de istorie, Lumina lui Hristos, sintetizată în credincioșia Sufletului Românesc și în Biserica noastră străbună, ca un alt Pom al cunoștinței binelui sufletesc pe pământul românesc.

Neamul Românesc, în colectivitatea sa, în Biserica Românească, a gustat, în cursul veacurilor, numai din fructul mântuirii al acestui Pom al cunoștinței binelui, și nu s'a înfruptat și din celalalt ram aducător de moarte: al altor legi și al păgânismului modern.

Oarecândva ispitele și silnicia străinilor de a ne înjuga la legi străine de sufletul nostru, au fost botezul de foc, în care s'a format conștiința noastră românească și religioasă. Iar azi, aceleași ispite, travestite în mantia diplomatică, dau nou asalt asupra Sufletului Românesc, alături de o Necredință, ce a început a încolți printre noi în numele unei științe, ce nu vrea să știe de Dumnezeu.

Asaltul asupra noastră se dă deci, din două părți: în numele lui Hristos, propovăduit în forme străine de tradiția religioasă a

Sufletului Românesc, și în numele entităților ideii moderne, de a-L izgoni pe Hristos din sufletul nostru individual și din sinul societății românești.

Se putea oare, ca la acest praznic, al Mântuirii, să nu ne aducem aminte și de primejdia externă, a legămintelor cu alte Biserici, și de primejdia internă, a pușinătății și slăbiciunilor noastre sufletești în fața Necredinței, ce începe a paște nestânjenită în rândurile noastre de Români și de Creștini?!

Hristos Domnul nostru a venit în lume să aducă mântuire deplină: individului și societății. „Intru nimeni altul nu este mântuire, pentru că nici un Nume altul sub Ceriu nu s'a dat oamenilor, întru carele să ne putem mântui” — zice sf. apostol Petru, înaintea Sinedriului iudevesc, când s'a pornit în lume predicarea Numelui lui Hristos.

Iar prin alt graiu al Psalmistului-Impărat „mântuirea poporului” este legată de porunca de a păstra în veac așezământul tradițional de lege al lui Dumnezeu în mijlocul poporului.

Pătrunși de asemenea gândiri trebuie să sărbătorim azi Mântuirea spirituală, adusă de Hristos din Ceriu, și Mântuirea Neamului, pe care avem s'o desăvârșim între hotarele nouă ale binecuvântatei noastre Patrii.

Astfel crezând lucrând, praznicul Nașterii lui Hristos o să ne fie de folos individual și de întărire obștească.

„Iată acum e vremea bine primită, iată acum e ziua mântuirii” — ne grăește Apostolul.

Lumina lui Hristos să lumineze tuturor în inimă și să rodească în fapte vrednice pentru mântuirea noastră sufletească și pentru mântuirea Neamului Românesc.

Eforiile școlare.

Încă de mult înaintea războiului, popoarele civilizate și mai ales America a înțeles că progresul unei națiuni stă în școală, mai cu seamă în școală.

Înțelegând apoi că statul nu poate înființa și purta de grije tuturor școlilor de care avea nevoie poporul american, a pus mână de la mână și a clădit școlile numai sarcina controlului. Urmând exemplul săracilor bogății americani cari ca Rockefeller și Carnegie au donat universităților din Chicago și Howard câte 30 milioane dolari ceea ce face astăzi aproape 3 miliarde de lei.

În timpul, și în urma pustiitorului și greului război pe care l'a dus poporul român, copii rămaseră fără școlă, fără învățători și fără nădejde de îndrumare spre cultură. Invazia germană în Oltenia și Muntenia, pulhoiul rusesc în Moldova distruseră totul și trebuia din partea statului o mare efortare și pricepere ca să poată înființa măcar un sfert din focarele culturale românești ce existau înainte de război. Atunci, părinții copiilor indemnati de un om de bine, care se găsea în fruntea școlilor s'au unit și, după puterea fiecăruia, au înființat ne mai așteptând statul, în toate colțurile Moldovei școlile pentru urmașii lor.

Afel s'au înființat acele eforturi școlare, care au umplut în scurt timp marele gol pe care-l lăsase războiul și care au asigurat temeinic propagarea culturii în toate părțile poporului român.

Am văzut astfel, răsărind acolo unde nici nu gândeam, în sate sărace, ascunse în munți sau pierdute în întinderea câmpiilor, focare scânteietoare de învățătură și de bună îndrumare.

Sătenii și orașenii plecau să caute la Iași și

la București învățători și profesori pentru copiii lor și era o întrecere în jertfele pe care le aduceau delegații trimiși după cucerirea de dascăli buni.

Și ca să ilustrez cele spuse mai sus, a'm am de cât să menționez că un orașel mic de muncitori cum e Câmpina care a adunat peste un milion de lei pentru gimnaziul cu 4 clase înființat de ei în comuna lor, orașelul Corabla peste 500 mii lei, Cafafatul la fel, satul Liteni pe Suceava peste 100 mii. Novani din Gorj, Coțofenești din Bacău, și Ilegoanele din Buzău.

Și să se țină seama că orașele și satele pe care le-am menționat au fost păgubite îngrozitor de cruntul război.

Aradul și mai ales satele din județul Arad care abundă în bogății pot face jertfe mult mai mari, nu le cere însă nimeni atât: ci numai cu puțin din prisosul lor să contribuie la prosperarea liceului din Arad care, peste câți-va ani, va ajunge unul dintre cele mai mari licee din tot cuprinsul „României-Mari”.

Frații români, fiți darnici pentru copiii voștri care vă vor binecuvânta memoria și se vor simți mândri că prin mica jertfă a părinților lor, cetatea de la marginea românismului se va româniza și înflori mai repede de cât așteptările tuturor.

I. D.

Partidul „Cinstei”?

Într'un număr mai vechi al „Daciei Traiane” sub titlul „un strigăt de alarmă” găsim un articol, pe care îl reproducem mai jos aproape în întregime:

„Din toate părțile României-Mari vin știri și rapoarte despre un rău general, despre o stare haotică și de nesuferit, care a cuprins întreaga noastră viață de stat.

De pretutindeni ni se comunică și mai ales ni se documentează:

— că în țara aceasta domnește bunul plac, incompetența, corupțunea și favoritismul;

— că nu există ram de activitate publică sau privată, care să nu suferă de pe urma acestor plăgi;

— că nu există colț de pământ al acestei binecuvântate țări, unde mizeriile și suferințele de tot felul, pe care le aduc cu sine aceste plăgi, să nu-și fi făcut cu sutele de mii ba chiar cu milioanele victimele;

— că nu există țară în cuprinsul Europei, unde să se fi încercat cu mai puțină voință și competență reconstruirea morală și materială, ca în țara aceasta;

— și că nu există popor civilizat, la care încrederea în forțele sale proprii — condițiunea esențială pentru viața unui popor — să nu fie mai zdruncinată, ca la poporul nostru.

Răul e atât de mare, încât ne îngrozește și prăpastia ce-i urmează e așa de îngrozitoare și de teribilă încât nu avem curajul să privim înfransa.

E un adevăr crud, cu care trebuie să ne obișnuim și anume: dacă nu vom căuta ca prin toate mijloacele posibile și imposibile să combatem răul pe care-l simțim cu toții, care ne macină și ne distruge forțele, care e aproape să ne copleșească, atunci prăpastia e inevitabilă. Ea va fi rezultatul matematic al răului, la a cărui răspândire și dominare contribuim cea mai mare parte dintre noi prin desinteresarea noastră, prin apatia noastră, prin răbdarea și așteptarea noastră ca acest rău mare să fie combătut de alții și mai ales de partidele politice și de guvernarea noastră, cari tocmai sunt autorii moral ai acestui rău funest, de care suferim.

Partidele noastre politice nu-și dau seama de crima ce-o comit față de această țară, dar mai ales față de acele suflete de eroi, cari au făcut sacrificiul suprem pentru înfăptuirea României-Mari.

De aceea astăzi avem dreptul să strigăm puternic și hotărât, tare și respicat: opriți-vă!

Nu mai putem tolera minciuna, pe care a-ți introdus-o în toate domeniile vieții noastre de stat;

nu mai putem tolera a fi conduși de obraz-

nicia, incapacitatea și servilismul politicienilor;

nu mai putem tolera anarhia și desorganizarea introdusă în instituțiile noastre publice de către incapacitatea și favoritismul politicienilor;

— că nu mai putem tolera faful și hoțiile comise în averea publică, de către bandele de politicieni erijați în fel de fel de comisuni, una mai inutilă decât alta pentru a suga sângele acestei răbdătoare țări.

Să strigăm că nu mai putem tolera ilegalitățile și abuzurile ne mai pomenite, ce comit aceste partide ce se perindează la cârma acestei țări, în folosul partizanilor și al nenorocitei clientele politice;

— că nu mai putem tolera ca bunul nume și demnitatea acestei țări să fie terfelite și compromise prin tot felul de măsuri pripite, nestudiate și toate cu tendința de-a folosi numai partizanilor politici în detrimentul interesului general.

Și că nu mai putem tolera ca ticăloșia oamenilor politici să meargă până acolo încât în goana lor după putere să pacteze și să lucreze pentru înălțarea actualii dinastii, și înlocuirea dânselor cu alta din Anglia sau introducerea republicei, ca după primirea puterii să devină cei mai plecați și mai supuși servitori credincioși ai M. S. Regelui, al aceleiași dinastii.

În schimb însă să voim ca de aci înainte numai celor aleși și cinstiți, celor pricepuți și încercați să li se încredințeze conducerea în această țară.

Partidul acestor conducători cinstiți și deosebiți va cuprinde toată suflarea românească dornică de înălțarea și feridirea acestei țări.

Revine acum conducătorilor intelectuali, românilor mari la suflet și bunilor cetățeni ai orașului și județului Sibiu ca să se înroleze cei dintâi sub drapelul societății românilor adevărați, cari pentru salvarea și mărirea acestei țări, își pun ca deviză: țin la dispoziția statului acum și ori și când puterea lor de muncă, energia sufletului lor mare și mijloacele materiale de care dispun, renunțând pentru totdeauna la toate acele beneficii, care adună pe politicieni în partide”.

Așa dar pretutindeni, corupție, hoție, necinste și incoerență, aprăpe ca în realitate, cu singura mică deosebire, că în mijlocul jafului și pârjolului necesar se mai găsesc pe ici pe colo și adevărați oameni de stat, buni români și mari patrioți cari să vadă și să semnaleze răul, căutând tot deodată să-l remedieze.

În or ce caz, ideea aceasta a înființării unui partid al dreptății și al cinstei, al iubirii de neam și al perfecte corectitudinii este ceva nu numai atrăgător, dar atâta de necesar, în cât nu putem de cât să încurajăm inițiativa înființării unui asemenea partid, dacă el ar putea să fie înființat vre-o dată.

Articolul din „Dacia Traiană” scris cu inimă dealmînteri și semnat de d. Stinghe, sub-director la Banca Centrală din Sibiu, are însă un mare neajuns, și anume pe acela că după ce arată răul ce bântue țara, cerând un partid „al tuturor”, face ca întreaga chestiune, spre surprinderea generală să pivoteze în jurul unui nume propriu.

Or cine ar fi persoana în chestiune, d. Lazăr Popovici, sau or cine altul, și mai ales dacă acel nume ne e înconjurat cu o aureolă de deosebită strălucire, este o greșeală și o imprudență să se micșoreze importanța unei chestii atât de mari, prin mijloace ce ar putea să ia chestiei din noblețea ei.

Un partid „al cinstei” trebuie, așa după cum am spus noi de atâtea ori, să rămie deasupra or cărei discuții mărunțe și în afară de or ce bănuială, de interes, vanitate sau apreciere personală. Oamenii trebuie să dispară în umbra ideii, iar nu ideea să aibă aerul că face interesele câtor-va.

Inteligență, avere, totul trebuie sacrificat concepțiilor înalte și spunem toate acestea cu convingerea că altă dată, când se va mai găsi cineva care să arunce în circulație, o idee nobilă, va face aceasta, degajând-o de or ce apreciere de ordin mărunț și personal.

SPRE INFINIT

de d. Alex. Anestin.

Privea în pacea nopții făptura-i transportată,
O perlă uriașă în ceruri aruncată
Monarch în azurare etern triumfător.
Pe Sirius fantastic ducând în vesnicie
Spre o necunoscută albastră 'nparătie
Gigantica-i văltoare de fer și de fosfor.

Dir recea-i înălțime lumina lui trufase
Neantul îl despică prin falduri uriașe
Și răspândește-o brumă de magic diamant
În casa unde palid, perdut în contemplare
Cu sufletul în sânul sistemelor stelare.
Visa la nemurire al cerului amant.

Atuncea pradă unei sublimă-alucinații
Uitând de timp, de moarte, de lume și de spațiu,
El vede din cereasca și falnică cupolă
Plutind într-o senină și vast-aureolă
Un inger cum coboară cu arini diafane
Tăiate din beteala eterice Diane,
Ce-l învește'n toga serafică de gaze
Tesute din reflexe de aur și topaze.
Și amândoi pe o rază de vesnică lumină
S'avântă în tăriă d'apururea senină,
Și'n câte-va secunde sclipind ca dubli sori
Ei las în urmă borta terestrei închisori.

Eterica lumină de-o dată se opreste;
Extaziat rămâne sărmanul muritor,
Căci falnic înfinitul aicea predomineste
În calmul nemuririi deplin stăpânitor.
De parte, în adâncuri aceleși constelații
Sclipsesc diamantate pe fonduri de opal
Pe cari le-admirară atâtea generații
Ce-acuma dorm în pacea mormântului brutal.
Dar colo scântează măreț divinus soare
Și varsă fără preget în mersu-i majestos
Cascade de lumină, torige arzătoare
Ce lumilor viața împarte grandios.
În juru-i la distanțe enorme, neegale
Împinse pe orbite de forte colosale
Planetele imense, supuși curtenitori,
Plutesc înlanțuite și pururi gravitează;
Din magica-i splendoare trăesc, se colorează
Simțind prin el viața cu dulcii săi fiori.
Saturn neprețuită fantastică minune,
Drapat în glaciata-i eșarfă argintie
Și Jupiter și Venus, ce soarta le supune
D'apururea fidele în lume să se tie
De regele puternic de glorie sătul
Ce duce tot sistemul spre sorii lui Hercul.

Dar sufletul și-l simte coprins de intristare
Și lacrimi arzătoare din ochii lui tâsnesc,
Când ingerul i-a arătă, perdut în depătare,
Un punct în care zace neantul omenesc.
Pământul, da Pământul! Sărmană jucărie
Ce nu știe ce este și ce-are să devie.
Asemeni unui falnic vertiginos condur
C'e'n cursa lui nebună prin splendidul azur
Își perindează-n pacea fantasticului drum,
Oceanele-i de spumă, vulcanii de bitum.
Împins în nesfârșirea noianului senin
De mâna fără moarte a marelui destin.
Pământul unde omul trăiește, moare, naște,
Dar n'ajunge pe sine în veci a se cunoaște;
În care poezie, dorinți, speranțe, flori
Se vestejesc perdute sub brumă și sub nori,
Și unde oarba ură ș'invădia ucid
Știința și virtutea ce cerul îl deschid
Crezând c'au fost create luminile sublimă
Să ardă pentru-o lume de patimi și de crime.
Sărman pământ! Nu-i pare, nu-i pare de loc rău
Că e așa departe acum de sânul tău,
Și când întreaga-ți fală, întreaga ta splendoare,
Măriri, talente, gloriu i-ai pune la picioare,
Mai dându-i pe de-asupra eterna fericire,
Palate, lăzi de aur, un tron, chiar nemurire
În sânul tău sălbatcă din nou spre a trăi
Zadarnic ar fi totul, zadarnic... n'ar primi!

Din nou tăind văzduhul cu aripile sale
Străbate palul inger distanțe colosale.
Planetele în haos din ce în ce disvar,
Curând ei pierd chiar urma sistemului solar.

Doar strania lumină a grupului livid
Străfulgerând prin pacea haoticului vid.

Ei trec într-o secundă gigantice imperii
L'acărora distanță gândul numai te sperii;
În cărsa lor nebună prin groaznicile spații
Încep să se arate perdute constelații
A căror stele una de alta se rădesc,
Naștea lor frenetic de-o dată se măresc
Din ce în ce imense acopere tot cerul.
În urma lor palpită cu furie eterul.
Apoi se perd în urmă și altele apar
Din Cosmosul ce n'are origini, nici hotar.
Se duc mereu 'naintea spre noui și dubli sori
Ce grandios în haos eliptic gravitează
Și-unul pe-altul splendid etern se colorează
Scaldându-se în valuri de magice colori:
Rubine, ametiste, topaze și safire
Sclipind fără de moarte în oarba nesfârșire.
Pătrund prin diafane și palide comete
Ce trec însuflețite de-o proprie mîscare,
Fantasme uriașe de brumă călătoare
Ce alba lor lumină noianului trimete
Argint din falfăirea giganticului păr.....
Ei trec privind în față sublimul adevăr.

De-odată două corpuri enorme și opuse,
De forte uriașe magnetice conduse,
Sori stinși, ruine triste, grozave și opuce,
Cavouri care taie a golurilor pace,
Trăgând prin întunec ecortegiul de planete
Lipsite de viață, letargice schelete
Ce au nețărmurirea divină drept mormânt,
Atrase una spre-alta zănatice se-avânt
Și'n goana lor nebună turbate se ciocnesc.
Noianul fără țărniuri bizar se luminează
La para ce revarsă incendiu ceresc;
Abisurile tragic haotice vibreză
Căci ast-fel vrea destinul suprem necunoscut
Ca viața să-și ia dreptul ce-o clipă a perdut.

Atuncea se deșteaptă. Nici vid, nici dubli sori
În locul lor tăcerea terestrei închisori.
Mereu ca înainte sclipsesc aceleși stele,
Sclipsesc cu majestate ca pulbere de argint,
Dar vai, el nu mai poate s'ajungă pîn la ele,
Închis e firmamentul senin și yacint.
Atunci el înțelege unica-i fericire:
A fost un vis titanic, un vis de nemurire
Ne mai gustat de nimeni din bieții muritori,
Un vis care crează pe oameni semi-zei
Schimbându-i în apostoli ai marilor idei.

În aer se înalță aromele de flori:
Natura se îmbracă în toga-i de splendoare,
Pe ramuri se aude o dulce vocaliză,
De raze orizontul magnific se iriză.
Extaziat genuchiul îl pleacă cu ardoare,
Ș'acum când tot în lume în mutul său limbagiu
Aduce creațiunii somptuosul său omagiu,
Tot ce are 'n el său suflet, mai sfânt, mai drept mai mare,
Profunda lui iubire, extrema-i adorare
Viața lui întreagă de acum fi-o 'nchină tie
Albastră, sculpturală, eternă Uranie!

* Din volumul de versuri astronomice ce va apare în curând.

Dela comandamentul cercetașilor din Arad.

— Aviz către cercetașii din provincie. —

Conform deciziei aduse în ședințele din rîndurile trecute pentru vacanțele dela Crăciun s'au fixat următoarele teme pentru cercetașii din clasele inferioare:

- Fiecare cercetaș va munci pentru sporirea fondului cohorței prin colecta primită;
- fielcare cercetaș va face o faptă bună în ziua de Crăciun, dărîind unei perscane lipsite, un lucru de care ar avea nevoie;
- toți cercetașii vor scrie regulat în fiecare zi carnetul. Cercetașii de curs superior vor face pe lângă aceste:
  - Vor lucra o publicație pentru revista „Gata ori când”;
  - Vor ceti o carte din publicațiile „A. C. R.”;
  - Vor aduna folklore pentru un album ce se va compune de un domn instructor.

Comandantul cohorței
„Moise Nicoară”, Arad. 1917.

„Cântările Răstristei”

La Oituz.

Cătu-i valea la Oituz
Cade obuz lângă obuz
Și pe toată 'ntinderea
Jealea și aprinderea

De pe dealul Runcului
Urlă gura tunului...
Vuetul bătăilor
Rupe lungul văilor.
Geme 'n larun 'ntinderei
Vraistea aprinderii.

Cer, pământ și ape-acum
Toate 'n vălvoră și fum
Brazii codrilor bătrâni...
Fumegă de săptămâni...
Ce-i pe fața vadului,
Nu e 'n fundul iadului...
Vălvora podgorilor
Tale noaptea norilor
Și-adunată se răstrînge
Peste pete mari de sânge,
Să mîngâie pe pleoape
Mortii plutitori pe ape...

Toată fala locului
Arde 'n viul focului...
Sus pe 'ndurerate culmi
Arde-o rariste de ulmi,
Sub colină 'n cotul stînei
Arde cumpăna fântănei
Și ma jos la guri de văi
Arde satu 'n vălvătăi.

Limbi de focuri haidecesti
Izbucnesc pe sub ferestri
Din pătulele cu grău
Curge flacăra 'n părău
Grinzile cum cad și plîng.
Parcă 'n suflet ț se frîng,
Din pline gospodării
Numai funul spre tării...

Un obuz venit așa
A trăznit clopotnița
Și-a pornit în lung de zare
Dăngău greu de clopot mare.
Tărătoare limbi de foc
Prind biserica 'n mijloc,
Peste-un gard de lămăit
Două brațe de troiță
Și d'aci peste uluci,
Cimitirul plin de cruci.

Valea 'ndurerată muze,
Apa despletită fuge
Și cum nu-i un strop de stea
Luna s'a ascuns și ea...
Dealuri, ape, stânci și cer
Toate tremură și cer
Dela umbra trecătoare":
Indurare, indurare...
August 1917.

Unui frate mic.

Dacă treci pe lâng'o cruce
pe vre-o culme pe vre-un drum
Sau pe sesuri aminteste-ți
ruga ce ți-o spun acum:

Nu zori; oprește-ți pasul
și te-apropie tăcut;
E sub ori și care cruce
un martir necunoscut.

Că de mori pentr'o credință
moștenită din părinți,
Ți se cade așezarea
între rîndul celor sfinți.

Și-acum frate Ane, —
mai ascultă-mi un cuvânt
Cum te'nchină la certiri, de-astăzi
să te 'nchini și la pământ.

La pământul țării, care
poartă 'n el atăția morți
Către care toată viața
blîndă dragoste să porți.

Că pe unde-ți calcă pasul,
și pe unde-ai vrea s'apuci,
Calci pe sfinții noștri, care
dorm uitați și fără cruci.

Stefan Bălcești.

Concursurile soc. stiintifico-literare „Tinerimea română”

Societatea stiintifico-literară „Tinerimea Română”, din București, fondată în anul 1877 și recunoscută ca persoană morală, ne trimite apelul de mai jos. Cunoscută fiind rodnică activitate a acestei societăți, credem că facem un serviciu cauzei naționale publicându-l și atrăgând cu insistență atențiunea tinerimei române, asupra frumosului program al acestei societăți.

Societatea „Tinerimea Română” chiamă și anul acesta la întrecere pe tineretul dela școlile Patriei. Prin metoda aceasta aplicată timp de 40 ani, „Tinerimea Română” a provocat și susținut în tineretul școlar emulațiunea pe teren fizic și sufleteș. Părtașii la concursurile noastre au dobândit încrederea în puterea lor de gândire, s'au lămurit asupra calității sentimentelor lor naționale, s'au înfrățit în lupta de întrecere, cunoscându-se mai bine între dânsii, au controlat soliditatea cunoștințelor lor științifice, și într'un comun palpit sufleteș și-au înălțat gândirea până la cele mai înalte aspirațiuni de fericire a neamului, pentru unitatea căruia mai apoi au luptat, s'au sacrificat și au izbutit.

Cu toate greutatele clipei de azi, cu toată lipsa, sărăcia și împiedicările de tot felul „Tinerimea Română” nu pregetă de a-și face bucuria și gloria de a uni în concursurile ei toate sufletele cari înmuguresc pentru viitoarea generație de bărbați ai muncii și luptei în România Nouă.

Dela toate școlile supraprimare din întreg pământul românesc chemăm pentru 1, 2 și 3 lunie școlarii la întrecerile noastre. Anul acesta lucrările se vor da numai din limba românească rămânând ca în anii viitori să se dea din religia și istoria Tărei și tot astfel în fiecare an succesiv din aceste trei materii, care în chip oare cum simbolic, reprezintă credința și puterea națiunii noastre.

Va fi o lucrare scrisă din limba românească de puterea și greutatea cunoștințelor dobândite în acest an de elevii din fiecare clasă și regiune.

Dorind ca fiecare școală să fie reprezentată, suntem nevoiți a limita numărul concurenților astfel: liceu, seminar și școli secundare de fete gr. II câte 8 elevi; gimnaziul (școli cu 4 clase) câte 4 elevi; școli normale câte 6 elevi; externate secundare de fete gr. I, școli profesionale și comerciale câte 5 elevi. Ar fi de dorit ca elevii desemnați a veni la concursuri să fie aleși în urma unui concurs local.

Spre la se atrage deosebită atențiune a tuturor celor chemați să se ocupe cu educația fizică a școlarilor vom ține anul acesta prima „Olimpiadă școlară”.

În antichitate sporturile și exercițiile aveau întâietatea în pregătirea viitorilor cetățeni, deși oamenii nu erau așa de slăbiți ca astăzi. A propovădui regenerarea fizică și morală a poporului nostru, în timpul de față, este cea mai de căpetenie datorie a tuturor oamenilor de bine. Notăm mai jos detaliile acestei Olimpiadă școlară.

În acelaș timp ne-am gândit la nevoia de a se cultiva cât mai mult în școale muzica și în special corurile și de aceea anul acesta vom ține un concurs între corurile școlare.

Toate școlile din acel oraș, de băieți și de fete, vor întocmi unul singur cor cu elemente alese dela acele școale de către maestrul respectiv, în bună înțelegere. Aceștia vor delega tot prin bună înțelegere pe unul dintre dânsii să conducă corul și vor alege trei piese corale, de preferință din muzica poporană locală cu care să se prezinte.

Cu șase-sapte săptămâni înainte de 1 Iunie, se va trimite corurile înscrise la concurs, un cor care va fi piesa hotărâtoare a concursului.

Serbările ce vor avea loc cu ocazia concursurilor din anul acesta se vor da în parcul „Carol”, unde pe lângă Carele alegorice va fi și o expoziție a lucrărilor făcute de școlarii în timpul anului. Fiecare școală poate expune orice lucrări făcute de elevi în pavilioanele aranjate de Societate. Printre lucrări pot fi și erbare. Obiectele vor fi vândute în profitul școlilor, iar cele mai de seamă se vor premia. Din cele

mai de seamă lucrări se va face un muzeu școlar în noul local al Societății.

Concursul va începe în ziua de 1 Iunie, iar distribuția premiilor se va face în ziua de 3 Iunie.

Serbările vor ține trei zile 1, 2 și 3 Iunie. Elevii concurenți și însoțitorii (adică profesorul însoțitor) vor avea grațios drumul, casa și masa.

Vom lua toate măsurile ca micile seajunsuri întâmpinate anul trecut relativ la încuier-tuire să fie înlăturate.

Succesele strălucite obținute anul trecut, cu concursurile și serbările noastre, precum și scipul pe care-l urmărim ne dă credința că fiecare școală va ține să fie reprezentată. Participarea D-voastră vă rog a ne o comunica din timp, spre a putea să luăm măsurile necesare.

Orice deslușiri și amănunte se pot lua dela Președintele Societății dl Nae Dumitrescu, director în Ministerul de Instrucțiune.

Infrățirea generală a tineretului școlar, generația de mâine, precum și a corpului didactic este ținta de căpetenie a concursurilor noastre.

Programul detaliat al acestui concurs se va comunica la timp.

Mulțumindu-vă călduros pentru tot concursul ce ne dați, vă rugăm a primi asigurarea considerațiunii noastre deosebită.

N. S. Dumitrescu
președinte.

N. Zlotescu
secretar.

Pentru victimele războiului.

În țara noastră, care a suferit pe urma războiului mai mult de cât multe altele, pe teritoriul cărora s'au dat lupte, s'au ars sate, s'au dărâmat orașe, — majoritatea oamenilor, a uitat toate ororile, toate pierderile și o bună parte din cele mai sfinte datorii, ce le au încă față de patria salvată.

Satele Munteniei zac și azi în ruină, pentru că locuitorii, sunt prea săraci, ca să poată face sacrificii pentru refacerea lor.

Ministerul refacerii a existat și există; i s'au votat milioane și a cheltuit milioane, fără ca să se vadă un rod, proporțional nu cu așteptările ce se legau de el, ci cu sumele votate lui, pentru refacerea țării.

În alte țări, cu parlamente mai puțin zgomoase, cu datorii mai mari decât cum le avem noi și cu o avere națională mult mai redusă, decât a României mari urmele materiale și morale ale războiului se vindecă repede.

La noi, unde milionarii au crescut și cresc ca și ciupercile, rănile cauzate de război, în loc să se vindece, se deschid tot mai mult. În loc să se achite ceva din datoria publică, la noi, această sumă se îngroașe cu alte miliarde. Toate statele, măcinate de război, în frunte cu Sârbia, și-au tot îmbunătățit valuta. Leul nostru scade iremediabil.

Și cu cât avem mai mulți milionari, cu cât averea națională să încarcă cu noi datorii, aceea, cari sunt adevăratele victime ale războiului, o duc tot mai mizerabil.

Invalizii din război ies tot mai mulți la marginea trotoarelor dela orașe, pentru că cerșesc, — iar orfanii de război, micii orfani ai salvatorilor țării și ai întregitorilor neamului, veștejesc și mor la sate ca și la orașe. La orașe în special.

Avem pretutindeni societăți de ocrotire a orfanilor, invalizilor și văduvelor de război. În fruntea acestor societăți, se află femeile române și ofițerii români.

Munca acestor societăți este însă dureros limitată, — în lipsă de bani.

Apelurile acestor societăți, cari servesc cel mai uman, cel mai sfânt, cel mai creștinesc scop, — au un răsunset slab; nu sunt luate în seamă de cât de puțin înțelegători. Cei cari nu sunt obișnuiți să jertfească, — milionarii răsarâți pe urma furtunei și sângelui vărsat în marele război, — nu dau nici azi nimic, pentru cei cari nu le mai sunt semenii.

În țara noastră nu este suficient, luând pilda Apusului, să creăm societăți ca acelea existente ale ocrotirii orfanilor, invalizilor și văduvelor de

război, nu este suficient să facem cunoscut publicului scopul și rostul pentru care s'a înființat acele societăți și apoi să apelăm la patriotismul cetățenilor, la spiritul de jertfă al oamenilor.

Oamenii din țara noastră sunt obișnuiți să deschidă punga doar atunci când sunt strânși cu ușa. Din aceasta cauză e nevoie de impozite speciale, venituri încasate de stat și puse apoi la dispoziția societăților patriotice și de înalt scop umanitar.

Cei peste o sută de mii de nenorociți din această țară, cari își blestemă azi zilele — văduvele plângând la capul micilor copii, invalizii cerșitori, alungați de gardiști și nebăgați în seamă de trecător, — au dreptul să fie ajutați de celelalte 17 milioane de muritori mai fericiți, pentru că lipsurile lor de azi și lacrimile lor, sunt urmele jertfei aduse, pentru bunăstarea viitoare a țării.

Dacă nu se vor lua măsuri urgente și depline, pentru ocrotirea năpăstuiților de război, pe lângă multe alte rele, ne vom pomeni, mai curând sau mai târziu, cu o nouă speță de oameni răi în mijlocul societății: micii orfani de război de azi, ni-se vor infățisa mâine ca niște oameni, crescuți în codru, sau în altă țară, mai puțin creștină și mai puțin occidentală ca a noastră.

Conduși de aceste îngrijorări, cari sunt ale tuturor patrioților și oamenilor de bine, încercăm cu aceasta ocaziune să indicăm și una dintre măsurile efective și nu greu de executat, ce s'ar putea lua în interesul apărării invalizilor, văduvelor și în special al micuților orfani de război, cari în zilele friguroase și umede ale acestui orăciun, cutriera desolată și flămânezesc pe străzile orașelor și prin hărtoapele satelor: să se rețină de către stat, din suma reprezentată prin bonurile de teazur referitoare la coroame, ce urmează a fi preschimbate, un procent oarecare, în folosul orfanilor de război din Ardeal; din bonurile de teazur bucovinene pentru Bucovina, iar pentru Basarabia la fel.

Pentru îmbunătățirea ocrotirii orfanilor, văduvelor și invalizilor din vechiul regat, existând acolo o mai bună organizație, decât în noile teritorii, s'ar putea lua alte măsuri tot atât de efective.

A mărturisit-o lumea întreagă în ziua retragerii coroanelor din circulație, că o porție atât de avantajoasă pentru schimbarea coroanelor, a fost un gest neașteptat, făcut de guvernul român.

Un procent echitabil din această sumă, reținut pentru ajutorarea celor năpăstuiți de război, ar fi din partea actualului guvern român, al doilea gest, care ar face să i-se uite greșeli și prin care s'ar învrednici de aducerea aminte, a celor cari știu mai bine pretui o faptă, demnă de caracterul creștinesc al poporului român și al țării românești.

Facem aceasta propunere, în nădejdea, că ideea susținută de noi, va fi cu căldură îmbrățișată de presa românească, de adevărul public românesc și că nu va rămânea neapreciată, din partea guvernului român.

N.

ABONAȚII RESTANȚIERI

sunt cu inzistență rugați
să achite sumele cu care
ne datorează, căci în ca-
zul contrar expedierea se
va suspenda și pretensiuni-
le se vor încasa prin
advocat pe cale judiciară.

Clipe de glorie.

Pădurea

De d. Alex. Măstăruț.

E târziu. Zăvoiu din bătrâna pădure a Rigoului, unde s'a așezat trupa să se odihnească peste noapte e cufundat în întuneric.

Cerul e acoperit de mase de nouri uriașe purtate în toate direcțiunile de vânt.

Soldaii doborâți de emoție și oboseală se odihnesc unul lângă altul, învâluți ca în niște giulgiuri, în mantalele lor cenușii. Din când în când se aude un gemăt ușor ca un suspin o împuscătură izolată ce înfioară o clipă întunerecul, sau glasul inspăimântător și surd ce face să vibreze depărtările, al monstrilor de foc dela Căineni. Totul se cufundă apoi într'o tăcere de mormânt.

Când orice zgomot încetează, când natura întreagă se învâluie în liniștia majestoză a liniștei, începe viața intensă și misterioasă a pădurilor, viața de legendă, de feerie și de vis, ce nu se descoperă decât aceluia cari în momente grele s'au odihnit sub bolțile sale de rugină și au reușit să prindă ca într'o concă minunată impunătoare simfonie ce se înalță din adâncurile ei.

Ca pătruns de un fior electric codrul se trezește de odată din grandioasa-i letargie. Vântul ce îi mângăie imperiul, desteaptă o minuscule și vibrantă palpitatie în poporul său de erburi, de frunzișuri și de arbori seculari.

Sub verzele arcuri de triumf împletite de arta sălbatecă și primitivă a naturei, mii de șoapte se înalță, nenumărate svonuri bizare se frământă cu grația unui suspin, mai clare ca zumzetul argintat al apelor, mai blânde ca adierea brizei, evocatoare și profunde ca tot atâtea glasuri omenestii.

Respirația, parfumată și modestă a firicetelor de iarbă, se ridică și se pierde în aceea a coroanelor de ramuri ce plutesc în înălțime, topindu-se într'o definitivă armonie, în virtutea puterii de atracție și a forței de solidaritate ce sunt ursite să domnească între tot ceea ce crește în sânul uriașelor păduri.

Ramurile mlădioase ale copacilor se apleacă unele spre altele cu atingeri delicate, părănd a voi să se întrebe, să-și vorbească, să se mângăie unele pe altele, sau să-și comunice o taină pe care nu și-au mai spus-o până atunci.

De odată vântul începe să sufle cu putere, frământând coloanele de nouri, într'un vârtej furios și violent. Tulpinile noduroase ale arborilor se încovoae și trosnesc. Ramurile se ciocnesc înnebunit de zgomote șuerătoare și stridente, aci aplecându-se să se frământă, aci înălțându-se ca niște brațe înspre cer. Un freamăt de neînchipuit scutură cuprinsurile vaste ale codrilor, un urlat monstruos de jale țâșnește ca dintr'o gură uriașă din adâncurile lor.

O involburare de demență amestecă legiunile de erburi, și spulberă mormanele de foi.

E viața haotică și vijelioasă a pădurei, ce-și plânge durerile și disperarea ei de veacuri, pasiunile ce o sfâșie, revolta și regretele ce o consumă ca și pe un suflet omenesc.

Mugetele înfricoșătoare ale orgei uriașe înfioară somnul soldaților învâluți ca în niște giulgiuri în mantalele lor cenușii.

Sub aparența imobilității lor de piatră, somnul se ascunde turburat și chinuit.

La lumina sepulcrală a unui fulger, se văd

broboane urlaște de ațoare atunecându-le pe față, în vreme ce piepturile se ridică și se lasă respirând tumultos. Din când în când, câte o mână se înalță înfrigurată de delir, volind par'că să alunge cortegiul de fantome, cu care le populează visele, vocea de aramă a furtunei.

Pădurea își trăește noaptea epopeea ei misterioasă și intensă, până când primele reflexe ale zilei fac să reîntre în domeniul tăcerii și al umbrei tot ceea ce pare fantastic și supranatural.

Din volumul „In toc” ce apare la București, în a doua ediție.

Poliția Aradului.

— Interview cu prefectul poliției. —

Liniștea și ordinea în orașe, siguranța averilor publice și particulare e în funcție, de modul cum poliția înțelege a-și împlini chemarea ei.

Funcționarea poliției ori cât de bine ar fi ea organizată o determină priceperea și iscusința conducătorului ei.

Poliția din Arad de abia numără un an dela înființare.

Ea a trebuit să fie refăcută din nou, căci poliția rămasă de sub fostul regim, era formată din elementele cari luaseră parte activă la măcelul din 29 Decembrie 1918 și astfel nu mai inspirau încredere din punct de vedere al intereselor statului român.

Înjghebată la început de d. Sebastian Stoica, care primise această însărcinare poliția română din Arad, în lipsă de elemente instruite, se formase aproape întreagă din oameni cari nu mai făcuseră acest serviciu.

Deși a trebuit să se facă toate dela început, după un an de zile, Aradul are azi o poliție, care știe să-și îplinească chemarea spre mulțumirea populației. Și aceasta se datorește în cea mai mare parte actualului ei conducător, dlui prefect Ovidiu Gritta, care prin o muncă neobosită și energică a știut să ridice poliția la nivelul ei de azi, asigurându-și prin aceasta recunoștința tuturor.

Dorind a cunoaște actuala situație a poliției, ne-am adresat dlui prefect Gritta.

La întrebările noastre dsa ne-a spus: „Am venit cu cea mai mare dragoste la Arad. Cunoșteam acest oraș încă din popasurile de mai multe zile, ce le-am făcut aci în diferite rânduri, în cursul războiului.

La sosirea mea, în 20 Iunie în anul trecut, am aflat poliția din Arad organizată conform fostului sistem unguresc.

Poliția îndeplinea mai multe atribuțiuni, cari conform ordonanței resortului de interne și în urma transformării sale în instituție de stat, nu mai cădeau în cercul ei de activitate.

Astfel poliția elibera brevete industriale, certificate de vite, etc.

Am făcut imediat demersuri ca aceste atribuțiuni să fie luate de primăria orașului.

Diferitele secțiuni ale poliției aveau casierii independente, cari vărsau sumele încasate direct perceptoratului fără un control suficient.

Am oprit aceste casierii instituind un birou central de contabilitate.

Un lucru pe care nu am înțeles cum s'au putut menține la o poliție a statului, era corespondența în limba maghiară.

Am interzis încă din primele zile ale funcționării mele, să se mai întrebuințeze la poliție o altă limbă, decât aceea a statului.

Spargerile și furturile erau dese în oraș. Pentru a curăți orașul de aceste elemente am organizat razii sistematice și așa am reușit a reduce cu mult numărul acestor delictive. Prin aceste razii sper că va reuși să se asigure deplin avutul locuitorilor.

Până la venirea mea, s'au anunțat în anul 1920, 1600 cazuri de furt și 98 cazuri de fraudă. Dintre aceste 1342 cazuri s'au rezolvat, iar 356 au rămas nerezolvate. Dela 15 Iunie încoace s'au anunțat 1045 cazuri de furt și 29 ca-

zuri de fraudă, dintre aceste s'au rezolvat 678, iar 196 cazuri sunt încă în curs de cercetare.

Un mare pericol din punct de vedere al lăptirii boalelor venerice, erau preumblările, târziu în noapte a servitoarelor și femeilor dubioase pe stradă. Pentru a pune un zăgaz răspândirii acestor boli am înființat secția moralității și am interzis umblarea servitoarelor și a femeilor dubioase pe stradă după orele 9.

Raziile făcute din punct de vedere al moralității au avut rezultate îmbucurătoare.

La început dintre femeile aflate noaptea pe stradă 50 procente erau cu boale venerice. În urma deselor razii și a controlului rigoros, cazurile acestor boli au scăzut esențial.

Serviciul agenților pentru a funcționa mai cu succes l-am împărțit în două secții: 1) polițică și pentru controlul speculei și 2) criminală.

Am înființat și o secție sanitară cu trei medici oficiali în serviciul poliției.

Pentru a fi în curent cu toate amănuntele statistice biroul acestei secții lucrează pe circumscripții la completarea datelor.

Sergentii de stradă erau împărțiți pe circumscripții și astfel instrucția și educația lor, fiind aproape toți oameni noi în serviciul poliției, nu s'au putut face unitar și cu succes deplin. În curând ei vor fi însă retrași dela toate circumscripțiile, și concentrați în fosta casarmă de honvezi, unde se fac deja reparațiile necesare.

Asfel instrucția și educația lor se va putea face sistematic. Până acum circulau patrulă de sergenți pentru asigurarea ordinii, noaptea, pe străzi. În viitorul cel mai apropiat se va introduce însă o nouă ordine de serviciu. În locul patrulilor volante, se vor introduce posturile fixe. Fiecare post va avea 4—5 străzi de supravegheat.

La comisariatele circumscripțiilor vor funcționa comisarul, un grefier și sergentul care va fi de serviciu.

Afară de cele 6 comisariate, am mai înființat zilele aceste un nou comisariat în gară, în vederea deschiderii circulației cu Ungaria. Acest comisariat va lucra de acord cu poliția de graniță.

Ajutat de ofițerii poliției devotați chemării lor, am reușit să înving toate greutatele inerente fiecărei poliții tinere.

Curând după venirea la Arad am reușit să pun capăt stărilor dela biroul de locuințe și să descoper organizarea contrabandistilor de coroane, cazuri de altcun cunoscute publicului.

În cursul activității mele din acest oraș am avut mulțumirea sufletească să văd populația că m'a înțeles atât cu ocazia grevelor muncitorilor cât și cu alte ocazii.

Nenumăratele scrisori ce mi s'au adresat din rândurile populației, atât română cât și de altă naționalitate mi-au dat îndemn să muncesc și în viitor pe calea ce am urmat până cum în dorul de a servi cu cinste neamul și țara mea, în postul ce mi s'a încredințat”.

Am mulțumit dlui prefect pentru afabilitatea cu care ne-a dat informațiile, ce le-am solicitat și am plecat cu convingerea, că ordinea și siguranța orașului sunt depuse în mâinile unui bărbat de muncă serioasă și conștiincioasă.

I. L.

Pentru abonații și cetitorii noștri.

Cu prilejul St. Sărbători ale Crăciunului, „Românul” felicită călduros pe toți abonații și cititorii săi și urează acestora sărbători ferice și ani îndelungați.

„Românul” amintește în același timp, abonaților și cititorilor săi să se gândească la trecutul țării și să se lupte cu ea și la greutățile de care s'a lovit și se lovește, rugând să i se dea tot sprijinul călduros și patriotic ce se cuvine unui organ al intereselor naționale și care a pus totdeauna mai pre sus de toate cinstea și dragostea de neam.

Monumentul Unirei.

În ziua în care toată suflarea românească a sărbătorit al doilea an dela înfăptuirea istoricului act al unirii Ardealului cu patria mamă, aici la Arad, de unde pornise cuceritoare ideea acestei uniri, s'a inițiat și ideea glorificării acestei zile prin ridicarea unui mare monument.

Am crezut și credem, că precum unirea națională și politică, s'a făcut unirea forțelor morale ale neamului, monumentul care va trebui să împodobească una din marile piețe ale Aradului, simbolizând marea și victorioasă sforțare a noastră, va putea să fie înălțat, din dăruirile bănești, ale celor, cari s'au arătat atât de demni atunci când neamul și patria le-a cerut totul.

Această credință, ne-a îndemnat, să repetăm apelurile noastre, către publicul românesc de pretutindeni.

Dacă este mică suma care a fost dăruită pentru cel mai sfânt și mai mândru monument al neamului nostru, care va trebui să fie ridicat aici la Arad, acest fapt însemnează, că sumele au fost dăruite de cei cari se însuflețesc mai repede și mai gata de-a jertfi.

S'au făcut și se vor face colecte printre țărani români, printre elevii școalelor dela sate și orașe; își vor da obolul încet-încet și micii funcționari de stat și învățătorii și profesorii, meșterii și comercianții; — își vor da de sigur marea lor contribuție aceia, cari grație înfăptuirii acelei ide, ce va fi reprezentată prin monumentul „Unirei” au ajuns la bună starea lor materială de azi; așteptăm dovada înțelegerii apelului nostru, din partea acelor, cari numai mulțumită unirii Ardealului cu patria mamă și-au putut vedea asigurate bunurile și fericirea lor de astăzi.

Instituțiile noastre financiare, credem că vor străluci în șirul donatorilor.

Tot românul care este mândru de numele și de faptele neamului său, va considera ca o datorie să se achite repede, și în mod marinos de obligațiunile ce le are față de marea operă de artă a neamului: față de monumentul „Unirei”.

Noi ardelenii în special, când înșiram lunga serie a năpăstuirilor noastre și ale durerilor noastre, îndurate sub jugul maghiar, găsim cuvinte emoționante pentru a ne exprima durerea, că din obolul nostru, dat fără sforțare și cu toată inima, stăpânitorii streini nu ne lăsașu cinstim memoria eroilor uoștri, ridicându-le de-asupra mormântului un monument cât se poate modest.

Am da dovadă de-o vinovată inconștientă, dacă azi, când nu numai că avem întreagă posibilitatea, ci ni se impune chiar ca o datorie, să eternizăm printr-o statuă grandioasă cel mai înălțător moment din noua noastră viață națională politică, nu am aduce cu toată inima și cu toată dăruirea noastră, obolul, cu care, în proporția puterilor noastre materiale, trebuie să ne simțim datori, față de acțiunea pentru monumentul „Unirei”.

Să ne cinstim trecutul, cu demnitatea ce i-se cuvine, pentrucă numai atunci vom avea și dreptul să așteptăm și să merităm și dela străini, cinstirea trecutului nostru.

Dând dovadă, că ne știm aprecia trecutul, ne vom asigura realizarea viitoarelor ținte naționale.

În total s'au făcut următoarele donațiuni pentru Monumentul Unirei:

Vasile Goldiș, lei	1000.—
Vasile Dărlău, Arad lei	100.—
Dr. Iustia Miron, Arad lei	100.—
Vasile Olariu, ref. consistorial lei	100.—
Ion Gamenită și soția, Măslăoaia lei	100.—
General Deschiveci, Arad lei	500.—
Dr. Ion Robu, primarul orașului, Arad lei	100.—
Aurel St. Sulașin, Nădlac lei	500.—
Dr. Silviu Pascuțiu avocat, Ineu ca răsăm-părare pentru sunna răposatului dr. Valeriu lei	100.—
David Popoviciu, medic-veterinar al județului Arad lei	200.—
Iustin Olariu, Arad lei	150.—
Reuniunea de lectură din Nerău, jud. Torontal, prin d. Silviu Bichicean, lei	345.—
Corpul didactic și elevilor școlii normale de fete din Arad, lei	383.50
Victor Babescu, director la școala „Iosif Vulcan”, Arad lei	100.—
Dr. Iustin Petruș, Arad lei	100.—
Vasilia Papp, avocat Arad lei	20.—
Dr. Iustin Marșieș, Arad lei	200.—
Dr. Sever Ispravnic, Arad lei	300.—
Dr. Alexandru Stoinescu, Arad lei	100.—
Dr. Teodor Papp, Arad lei	100.—
Dr. Victor Hotoran, Arad lei	100.—
Dr. Aurel Micleș, Arad lei	100.—
Dr. C. Lușai, Arad lei	100.—
Dr. Alexa Boțiuș, Arad lei	100.—
Dr. Iulian Borneas, Arad lei	100.—
Dr. Sever Miclea, Arad lei	140.—
Corpul didactic și elevii școalelor prim. rom. Păncota lei	274.—
Ioan Bichici, comuna Păncota lei	200.—
Ofic. Postal nr. 2, Arad lei	100.—
Com. bis. gr.-or. rom. Comlăuș lei	500.—
Teodor Stan, proprietar, Arad lei	500.—
Banca „Victoria” Arad lei	2000.—
Dr. Traian Pascuțiu, director reg. Arad lei	1000.—
Ioan Goicea, pantofar, Arad lei	60.—
Dimitrie Nica, econom, Moroda	100.—
La administrația ziarului „Românul” se află depuse următoarele donațiuni, cari vor fi transpuse spre administrare tot la instituția de credit și economii „Victoria”:	
„Concordia”, lei	500.—
Aurel Tyrity, lei	100.—
Gh. Ispravnic, lei	500.—
„Mureșanul” din M.-Radna, lei	200.—
I. Moldovan, lei	100.—
Dnii Traian Ianon, Traian Stana, Ștefan Goicea, Aurel Vătaș și Aurel Draghici la oală, lei	100.—
Tr. Terebențiu, lei	100.—
Elevii școlii primare „Iosif Vulcan”, lei	500.—
Dr. Ioan Lupăș, lei	100.—
Elevii cl. IV. a școlii primare naționale, Nădlac lei	50.—
Nicolae Mărginean, preot Nădlac lei	300.—
Librăria și tipografia „Diecezană” lei	250.—
Total Lei	12875.50

Cronica internă.

După cât se pare, chestiunea fuziunii partidelor din federație a fost reluată, sau se încearcă să fie reluată cu gândul că acum ar fi momentul să se dea o lovitură puternică actualului guvern.

Faptul că încercarea nu a isbutit nici odată până acuma ar fi trebuit să fie considerat ca o dovadă a numeroaselor motive ce se opun la ducerea la bun sfârșit a operațiunii politice proiectate.

Aceea ce nu s'a putut face altă dată, ar fi logic să nu se poată realiza nici acuma când împrejurările politice nu apar esențial modificate față de aceea ce ele erau mai înainte.

Mai mult decât atât, unele știri sosite din București, apunță că este vorba de o fuziune a partidelor din... opoziție, ceea ce ar putea să însemne la rigoare ca se intenționează tratative în sensul fuziunii și cu progresistii dlui Marghoman.

Greutatea cea mare stă însă în abitudinea ce urmează să ia Partidul național român, a căruia fuziune cu partidul țărănesc, nu ar putea să a-bă loc, pe cale naturală, fără a se devia dela linia de conduită a mării organizațiuni transilvănene, care prin această operație politică ar primi o lovitură decisivă.

Cauza acestei urmări ar fi în primul rând de ordin intelectual și moral, fiind perfectă incompatibilitate între trecutul și misiunea partidului național și între ideea fuziunii.

Chiar în cazul însă când, prin absurd s'ar ajunge la un rezultat în felul celui de mai sus, urmările destul de grave, ar fi fatale să se vadă în curând, îngreuiând prin matura gravității lor și operațiile în vederea venirii la guvern și o eventuală operă de guvernare.

În ceea ce privește guvernul e elementar să constatăm că situațiunea acestuia în momentul de față este grea din cauza motivelor arătate în cronica noastră externă de ieri.

La acele motive se adaugă însă atâtea altele, mai mici, dar egal de decisive, atunci când sunt anunciate în cumpănă.

Guvernul înțelegând toate aceste greutăți, a încercat, ca o lovitură de mare importanță, să caute să obțină concursul dlui Vasile Goldiș, a căruia mare autoritate se socotea că era de natură să salveze întreaga situație.

Oficiosul averescan „Indreptarea” lămurește că adeziunea dlui Vasile Goldiș nu a putut fi obținută într-un câștig, deși guvernul era decis să dea mână liberă bărbatului de stat transilvănean, pentru afacerile întregii Transilvanii, o cădere de acord nu a fost cu putință, deoarece d. Vasile Goldiș, a ținut să nu iasă din vederile partidului său.

Referitor la această chestiune, vom amuța.

FOILETON LITERAR.

FRICA

(Amintiri.)

Comisarul povestea...

În timpul acela eram în serviciul poliției din I... un oraș bogat și poate cel mai dragut din centrele Basarabiei de Sud. Fiind în primele luni după unirea acestei provincii cu vechiul Regat, viața nu ne-a fost de loc monotona. Aveam de a face cu o populație care a trecut prin cele mai primejdioase faze a-le comunismului și mulți dintre locuitorii încă nu știau face deosebirea dintre „al meu și al tău”. De multe ori ni era în joc și viața, când trebuia să cutreerăm cu revolverul în mână, cele mai odioase localuri din mahalale pentru a pune mâna pe vr-un „tovariș” ori hoț încarnat.

Am fost cel mai tânăr dintre ofierii de poliție și trebuia, să mă supun de multe ori capriciilor colegilor mei mai bătrâni, când aceștia voiau să se descotorisească de vre-o cercetare venită la timp neconvenit lor, ori de natură gingașă. Am primit însă orice însărcinare, fiind că mi-am ales cariera din tragere de inimă și căutam să mă folosesc de orice ocazie, ca să-mi câștig experiențe.

Astfel, că nu m'am mirat de loc, când am primit ordinul tocmai în ajunul Crăciunului, să anchetez cazul unor hoți de cai dintr-o comună din apropierea orașului. Jandarmeria nu era încă instalată așa, cum trebuia să fie, și hoții, de alt-cum dibaci, profitând de aceasta, au mers cu îndrăzneala până acolo, că operau în plină zi, fără să se teama de surprindere. Ba în ultimul timp se

foloseau și de arme, astfel că prefectul județului, sesizat de comună, a cerut intervenția poliției.

Fiind vorba numai de anchetare, nu m'am pregătit anume, ci întovărășit de sergentul major Tofan, unul dintre cei mai buni subofitieri, a cărui îndrăzneală o întrecea numai pofta de băntură, păcat, ce se iartă ușor la oamenii destoinici, — și care și-a pierdut un ochiu „în interes de serviciu” — am plecat după masă la fața locului.

Comuna în chestie se numea după cum îmi aduc aminte Matrozeza, și era situată la vre-o zece kilometri de oraș. Drumul ducea acolo pe lângă o veche cetate moldovenească, păzită în vremuri de străjerii lui Ștefan Vodă, și printre ogoare negre, cum numai în Basarabia poți vedea. Am fost așteptați de primar și peste vre-o sută de reclamanți păgubași, cari au fost avizați de sosirea noastră.

Din epusele locuitorilor, ce a mai mare parte români moldoveni, și alte informații, — hoții erau în număr de patru, înarmați cu carabine scurte și maseți, astfel că ni-me nu-i cunoștea. Mai bucuros furau caii, însă nu disprețuiau nici vitele. S'au folosit în mai multe rânduri de armă, scoțind din luptă pe acei cari se împotriveau.

Aveam înaintea mea două posibilități. Vitele nu puteau fi vândute la bălciurile din Basarabia, aici controlul era mult mai strict. Prin urmare le treceau, ori peste Dunăre în Dobrogea, ocupată atunci de bulgari, ori peste Nistru în Ucraina.

În cazul dintâru ei puteau trece prin două puncte cunoscute numai de contrabandiști, și mulțumită sistemului nostru de informații, — de poliție.

În cazul al doilea trebuiau, să meargă mai

multe zeci de kilometri până la Nistru, unde de altcum aveam în front trupele noastre, așa că am abstat de la părerea aceasta.

Pe când eram adânci mai bine în planșura mea, mă întrerupe majorul Tofan, care până a-tunci s'a învățat pe lângă fustele moldovencilor buclate din sat.

— Domnule comisar mai scrim reclamațiile, ori mergem înapoi, că ne prinde noaptea.

Am fost hotărât însă.

— Nu mergem înapoi, ci plecăm la noapte la ostrovul Novșat.

Și i-am explicat planul meu.

Vom sta acolo la pândă, căci hoții au să treacă noaptea aceasta vitele la bulgari și nu ne va fi greu, să-i surprindem.

— Dar nu vor putea, auzind că facem anchetă pe aici — se împotriveau Tofan, care nu voia să înteleagă planul meu.

— Tocmai de aceea vor trece, ca să grăbească să se scape de ele.

Dar Tofan nu era mulțumit.

— Ei sunt patru, iar noi numai doi.

— Avem revolvere și apoi noi îi așteptăm, iar lor nici prin gând nu le trece, că-i prindem.

Și dacă nu trec pe acolo?

Atunci vom pleca acasă cu mâna goală.

Sergent majorul mi-a fost de multe ori tovarăș la primejdii și îl știam de om chibzuit, așa, că nu mă păpăra, când discuta vre-o propunere de a mea.

Ne-am învoit repede și după cina consumată la primar și stacanele de ceai, cari servea la masa basarabeianului, ca sarea pe a românului, — am plecat spre ostrovul, ce era la o depărtare de vre-o jumătate de oră dela sat, însoțiti de un paznic

ca acum câteva zile, discutând păreri pe-
nele buceștine relativ la o eventuală intrare
în guvern a dlui Vasile Goldis, demonstrăm că
există personalități politice cărora nu li-se
poate oferi ceva, pentru a li-se cere altceva în
schimb și că un adevărat bărbat de stat, nu
ia o răspundere unde angajează întreaga sa
autoritate, decât atunci când împrejurările po-
litice și atitudinile oamenilor politici în cauză,
sunt atât de limpede desemnate, în cât din
ele nu poate rezulta de cât o situație multumito-
are și armonică, pentru viitor, în ceea ce pri-
vește chestiunile de covârșitor interes național.
Imprejurările au dat dreptate prevederilor
noastre bazate, pe un larg și imparțial examen
al situației politice.

INFORMAȚIUNI.

— Din cauza St. Sărbători ale Crăciunu-
lui, ziarul nostru, va apare Marți, la orele o-
bișnuite.

— Astăzi Joi, la orele 5 d. p. are loc ser-
barea Crăciunului la spitalul de copii. E ru-
gată să asiste întreaga societate românească.

— Școala primară de stat din Curtici, în ziua primă
de Crăciun, organizează o "Serbare școlară", cu urmă-
torul program: 1. Imnul regal cor, Cuvânt de deschi-
dere. 2. Fragmente din Istoria națională, predată liber
de elevi. 3. Coruri naționale. 4. Recitari. 5. Piesa de
teatru "Vilemull", jucată de elevii claselor IV—V—VI.
6. Cântec de stea. — DIRECȚIUNEA.

— Secția de agenți a poliției a reușit Luni după
masă, să prindă, pe un periculos spărgător, care să-
vârșise acum câteva săptămâni o spargere mai mare
la firma de transporturi Goldlieger, de unde a furat
pături și harnasamente în valoare de 20 mii lei. Proprietar
ul firmei se zărise poliția, că un individ suspect um-
bla des în edificiul, unde se afla depozitul firmei și
astfel are bănuiala, că acest individ ar fi săvârșit fur-
tul. Proprietarul a adus la cunoștința poliției și strada
în care locuia acest individ.

— Agenții George Toma și Andrei însărcinați cu urmări-
rea, au aflat că acel individ este George Covaci Pe-
trovici, un spărgător pedepsit în mai multe rânduri.
Agenții mergând la locuința spărgătorului, femeia cu
care acesta trăia le-a spus, că Petrovici nu e acasă.

— În cursul perchezității făcute în locuința, agenții l-au
afiat însă pe spărgător ascuns sub pat. Acesta văzân-
du-se descoperit a sărit asupra agenților cu o secură.
Agentul Toma la acest atac a tras din revolverul său
un glonț în aer. Spărgătorul îngrozit de imuscătura
s'a predat. Dus la secție el a recunoscut furtul dela
firma Goldlieger și un alt furt săvârșit în strada Pe-
rényi în valoare de 60 mii lei.

— al comunei cunoscut cu locurile. Trăsura am
lăsat-o la primar.

— Am ajuns tăcuți la ostrov. În momente de a-
celea omul nu prea are chef de vorbă.

— Căji furati jeri nu-i vor mai duce bugariilor,
— șopti Tofan după ce ne-am așezat la pândă.

— În jurul nostru domnea o tăcere apăsătoare.
Nu auziam decât plescăitul valurilor, ce loveau
în intervale regulate de țarm.

— Cam după o așteptare monotonă de o oră,
paznicul își ridică capul.

— Se aude zgomot. — șopti el.

— Intrădevar ascultând am putut deosebi niște
sunete înăbușite, ca și când cineva ar lovi nere-
gulat în pământ.

— Sunt tropote de cai.

— Ne-am scos revolverele. Nu peste mult am pu-
tut desluși și figurile celor ce se apropiau. Erau
oameni bine făcuți, conduși de unul mai în vârstă,
a cărui față întunecată era încadrată de o barbă
stufosă. În urma lui călăreau trei inși, cu carabi-
nele puse în cruce înaintea lor pe spinarea cailor.

— Valeu — șopti paznicul, care tremura lângă
noi — uște, calul lui Petru Munteanov, pe care l-au
furat ieri noapte.

— Nu mai încăpea îndoială, că erau hoții, pe cari
ii așteptam.

— M'am întors către Tofan:

— Eu voi săr' tus și îi somez să se predea,
tu rămâi culcat, — la caz de nevoie, vei trage
și maschează, ca și când am fi mai mulți.

— Tu paznicule stai liniștit.

— Planul însă nu ne-a reușit, așa, cum am sperat.
Calculația ne-a fost bună, întunecul ne favoriza
pe noi, — aveam însă de-a face cu adversari în-

— Direcțiunea financiară în conformitate cu ordinul
ministerului de finanțe nr. 159366—920 și acela al se-
cretariatului general din Cluj nr. 33836—1920, aduce
la cunoștință generală că nu se mai primește nici un fel
de declarații pentru schimbul coroanelor.

† Cornelia Iergoviciu, notar pensionar în Lipova, a
inecat din viață Luni, 3 Ianuarie. Înormântarea a a-
vut loc Marți, în 4 Ianuarie în Lipova.

— În senzul informațiilor primite de "Biroul pentru
vânzarea de bilete pe CFR.", din localitate, valabilita-
tea legitimațiilor cu fotografii pentru călătorii cu pret
reduc pe CFR., s'a prolongit până la 31 Martie.

Dr. P. Robescu, ordonează dela 8—9 și
dela 2—4 în Bulev. Regina Maria (Andrassy),
Palatul Neumann: Boll interne de copii și de
sânge.

— Cele mai frumoase articole de lenjerie
pentru bărbați femei și copii, preturi convena-
bile, lucrate în termen scurt, la vând. Armin
Szálkai Arad, str. I. I. Brătianu (Weitzer János)
nr. 13 față cu posta centrală.

x Cel mai frumos cadou de Crăciun și Anul
nou, este o garnitură de blamă, sau o boa de
vulpe sau un manșou. Se află mare asortiment
în deposit pentru preturi ieftine la Lechner,
blănar Oradea-Mare, str. Rumanari nr. 2. Tot
aci se efectuează transformări. Le 2260—5

— Noutăți de cărți literare au sosit la Li-
brăria Concordia Arad, str. Eminescu 39.

x Au sosit mărfuri împletite și tesute de Crăciun
la magazinul BĂRSONY piața Avram Iancu (Sza-
badság-ter) no. 17. Telefon 642. Ba 2286.

— Cadou de Crăciun — fotografii exe-
cută artistic atelierul Nagy Géza Arad, Bur.
Reg. Maria (fost Andrassy) Nr. 22, parterel,
cu față cu prefectura județului. Na 2165—6.

x Dr. Romul G. Lăza și-a deschis can-
celaria advocațională Arad, str. Luther nr. 1.
vis-a-vis de Tribunal. La 2340—4

x Inspectoratul Regional al Aprov. din
Arad, caută de urgență o bună dactilografiă,
cunoscând perfect limba română. Retribuția
foarte bună. I 2336—3

Cronica externă.

Opera de consolidare internă a noului stat jugoslav,
mărit cu zece provincii, dominate de o pronunțată ten-
dență centrifugală, a întâmpinat dela început greutăți
foarte mari. Guvernele cari s'au succedat, fiind lip-
site de experiența politică necesară și aproape toate
caracterizate prin îngustime de vederi și sovinișm, au
înfruntat tot mai mult situația. Aceasta poate să fie
singura explicație, pentru care Coroana, a chemat în
fruntea afacerilor țării, din nou pe octogenarul Pașici,
în jurul căruia s'a format un bloc destul de puternic,
pentru a putea guverna liniștit. Odată cu revenirea lui
Pașici la cârma Jugoslaviei, se deșteaptă și nădejdea,
că vechiul politician, va îndrepta și marile greșeli să-
vârșite de antecesorii săi, față de statele învecinate și
în special, față de România.

Grevele muncitorești, cari în ultimul timp au trecut
ca o furtună peste țările întregii Europe, par a se fi
potolit pretutindeni. Austria, care se luptă cu enorme
greutăți, pe lângă alte multe rele, mai este bătută și
de greva dela CF. din provinciile sudice. Condițiile
grele puse de muncitori; pentru reluarea lucrului sunt
însă așa de grele, încât o apropiată înțelegere între mun-
citori și guvern nu este posibilă.

— În timp ce d. Stambulinsky, premierul Bulgariei
tratează la Belgrad modalitățile prin care s'ar putea
aplana vechiul și gravul conflict dintre Bulgaria și
Serbia, ministrul Bulgariei la Paris, a primit însărcina-
rea să meargă la Roma și să se orienteze asupra condi-
țiilor pe lângă care Bulgaria, ar putea fi primită în
mica Antantă. Oricât primim de sceptici aceea ce se
spune, de către politicienii bulgari, azi suntem gata să
credem mai mult decât altă dată, în sinceritatea atitu-
dinilor bulgare.

Tribunalul din Budapesta, a condamnat pe șefii miș-
cării comuniste maghiare, la muncă silnică. Cei con-
damnați se află însă și azi tot la penitenciarul din Bu-
dapesta, deoarece guvernul sovietelor ruse a venit în
ultimul moment în ajutorul celor condamnați, trimițând
guvernului maghiar o notă, care cuprindea amenințarea
cu exterminarea celor mai de seamă maghiari, cari se
află azi în captivitate în Rusia. Amenințarea fiind gravă,
guvernul maghiar, s'a văzut nevoit să renunțe a exe-
cuta pe cei condamnați și să înceapă tratative, cu gu-
vernul Rusiei. Opinia publică maghiară a primit această
știre cu indignare, deoarece toată Ungaria, dorește ca-
pul vinovaților.

Greva dela c. f. sudice din Austria.

Graz. — Greva dela c. f. austriace, din pro-
vinciile sudice, continuă, cu mici întreruperi de
aproape două luni. Cu ocazia ultimelor trata-
tive, cari au avut loc între muncitori și guvern,
reprezentanții muncitorimii au declarat, că vor
relua munca, numai dacă li se plătește salariul
pentru zilele de grevă, iar în ziua reluării mun-
cei. Fiecare dintre muncitorii dela c. f. austriace
va primi o anticipație de o mie de coroane.

(Agenția „Damian”).

— Nu se poate — i-am răspuns, — deși sim-
team, că are dreptate. Hoții au de sigur legături
în comună și au fost informați, că noi plecăm
doi cu soțul lor spre oraș. Ar fi un lucru foarte
ușor să ne surprindă.

— Tofan tăcea lângă mine cu ochiul ațintit la
prisonier. Anoi își scoase revolverul, și zise:

— Domnule comisar, vizitiul nu a spus proști.
Scoateți arma și grijiiți partea dreaptă a drumului
cu am grijă de aceastălaltă. Să tragem la moment
dacă ne atacă.

— Am ascultat sfatul vizitiului meu.
Aveam încă drum lung înaintea noastră. Cu-
vintele vizitiului ne-a excitat fantazia amându-
ora. Vedeam aceasta bine și la Tofan, care pri-
vea înordat sectorul ales de el și treserea la fie-
care zgomot suspect. Deși nu aveam chef de
vorbă, am răs și i-am zis:

— Ce-i... ti-e frică?

— Ba nu domnule — cerca să rădă și el —
dar din șant de la margine te doboară ca pe un
jepure. Nici apăra nu te poți. Șapoi eu am pie-
dut un ochiu, de cât să mi-l ia și pe aceastălalt,
mai bine viața.

— Rar auziam pe Tofan vorbind astfel. L-am vă-
zut luptându-se în cărciumă, când suprima vre-un
scandal, cu patru-cinci indivizi înarmați cu cu-
țite și nu îl știam de loc fricos. Dar acum obser-
văm bine că se temea. Il trada ochiul său cu care
privea în jur și care avea o reflexie ciudată la
ori-ce zgomot sau obiect suspect, ce ne întâmpina
în cale.

— Ce ne facem, dacă tovarășii ăștia vreau
să-l scape și ne atacă din vre-o groapă de lângă
drum.

— Nu putem aștepta până dimineață. De ce
să plecăm cu noaptea în cap.

— Doream însă să petrec ziua de Crăciun în oraș,
așa că am porait.

— Pe bulgarul rănit l'am pus față în față cu noi,
cu mâinile legate la spate.

— Când am părăsit satul, vizitiul s'a întors
spre noi:

— Ce ne facem, dacă tovarășii ăștia vreau
să-l scape și ne atacă din vre-o groapă de lângă
drum.

Situația agricolă în județul Arad.

Lucrările de arândare ale comisiei agrare județene. Statistica însămânțărilor de toamnă.

Comisia agrară județeană a început în luna August lucrările de arândare a pământurilor expropriate, țărănilor lipsiți.

Dela acea dată comisia a lucrat în permanentă rezolvind până azi toate cererile de arândare afară de câteva mai neînsemnate ce i-au fost înaintate.

Relativ la arândările ce s-au făcut în județul Arad, președintele comisiei, d. Sever Barbură ne-a dat următoarele informații:

În urma cererilor ce s'au înaintat în județul Arad s'au dat în arândă, celor lipsiți de pământ 120 mii jughere pământ arător.

Lotul legal s'a putut da în arândă de abia în câteva comune, în celelalte nefiind pământ suficient, însuși populația ceruse ca să se dea un lot mai mic, pentru ca să poată fi împărțită cu pământ cât mai mult, dintre cei îndreptățiți. Conform dispozițiilor în vigoare din moșiile mari li-s'au lăsat proprietarilor 200 jughere.

Am lăsat mai mult de 200 jughere, proprietarilor pe a căror moși sunt instalate lăptării sau se cultivă o economie de model. Lăptării sunt pe moșiile dela Otvenes și a familiei Purgly dela Sofronia. Pentru ferma statului dela Semlac s'au lăsat 800 jughere și deasemenea am lăsat orașului Arad pentru scopuri de aprovizionare a populației orașului moșia dela Bujac. Economie de model se face pe moșiile Hermana dela Răpsig și Măneasa și a arhiducelui Iosif dela Chișineu.

Pământul arător s'a dat în arândă celor lipsiți pentru o sumă anuală de 30—100 lei, pășunile pentru 15—30 lei, iar pășunile din păduri pentru 10—15 lei jugherul.

Am constatat, că lucrările comisiei județene a produs o mulțumire generală. Comisia n'a respins aproape nici o cerere, afară de câteva neînsemnate.

Improprietățile se va face conform tablourilor celor îndreptățiți. Acuma e în curs verificarea acestor tablouri. Improprietățile se va putea face însă numai după ce se va vota de corpurile legiuitoare reforma agrară.

Publicăm la vale un tablou întocmit pe plase despre însămânțările făcute în toamna anului 1920 în județul Arad. Acest tablou dovedește în deajuns neteime-nicia îngrijorărilor ridicate de unii că prin fărâmițarea moșiilor mari, pământurile vor rămânea nelucrate.

Dimpotrivă se poate constata că țărani sunt doritori de lucru și ei n'au lăsat nelucrat pământul ce li-s'a dat în arândă. Însămânțările, acum după ce fărâmițarea moșiilor mari, prin arândările forțate, e fapt împlinit, s'au făcut în o măsură ce nu s'a atins nici în toamna anului 1914, nema vorbind de anii de război. Rezultatul însămânțărilor arată că țărani își înțeleg deplin chemarea lor și merită să li-se dea sprijinul cel mai larg.

S'au însămânțat în toamna anului 1920, până la 31 Decembrie:

1. În plasa Arad au însămânțat marii agricultori grâu 1092, orz și secară 440, rapiță 58 jughere cadastrale; micii agricultori grâu 16616 orz și secară 698 jug. cat. Total s'a însămânțat 18904.

2. În plasa Chișineu marii agricultori grâu 2332, orz și secară 425, rapiță 95; micii agricultori grâu 31776, orz și secară 1188. Total 35816 jugh. cadastrale.

rau involuntar la tovarășul prizonierului nostru Inima imi bătea mai tare.

O adiere de vânt trecută printre frunzele unui copac m'a făcut să tresar și să strâng arma în mână.

— Dar imi e frică și mie, — imi ziceam involuntar.

Nu aveam o noțiune mai clară despre sentimentul fricii.

Un simț, care te cuprinde pe neașteptate sub presiunea împrejurărilor, pe care nu-l au decât cei slabi la fire. Așa cugetam eu și nu m'am știut nici odată de fricos. Dar bine, — gândurile mele la hoși, examinarea nervoasă a drumului și tresărirea la câte un aspect mai bătător la ochi, ce erau, dacă nu acțiuni produse de frică.

— Hopp strigă deodată vizitiul cu glasul încet și opri trăsura mai încet.

Am privit înainte și — nu mă sfiesc, s'o declar, — un fior m'a săgetat trupul din creștet până în tălpi.

Înainte noastră pe drumul țării se apropiau trei indivizi negrii cu carabinele în mână. Veniau încet și direct spre trăsura noastră.

— Dacă s'aproprie să tragem.

— Cuvintele acestea fură rostite de Tofan. Mâna în care ținea revolverul, tremura. Mie imi bătea inima cu putere. Bulgarul din fața noastră se mișca în loc nerăbdător.

Cei trei indivizi se apropiară de noi. Unul se opri în fața trăsurei și cu arma în mână ne-a so-

3. În Hălmeagiu micii agricultori grâu 3408, orz și secară 36. Total 3444.

4. În Ineu marii agricultori grâu 1328, orz și secară 56, rapiță 360; micii agricultori grâu 17343, orz și secară 849. Total 19936.

5. În Pecica marii agricultori grâu 1451, orz și secară 173; micii agricultori grâu 33621, orz și secară 1131. Total 36376.

6. În Radna marii agricultori grâu 60, orz și secară 25; micii agricultori grâu 2463, orz și secară 75. Total 2623.

7. În Șiria marii agricultori grâu 410, orz și secară 115, rapiță 32; micii agricultori grâu 20221, orz și secară 2534, rapiță 5. Total 23317.

8. În Sebiș marii agricultori grâu 244, orz și secară 28; micii agricultori grâu 3229, orz și secară 70. Total 3571.

9. În plasa Târnova au însemănat marii proprietari grâu 505, orz și secară 57; micii agricultori grâu 12113, orz și secară 148. Total 12823 jughere cadastrale.

Total au însemănat marii agricultori grâu 7422 jughere cadastrale, orz și secară 1319, rapiță 545; micii agricultori grâu 140790 jugh. cadastrale, orz și secară 6729, rapiță 5. Total s'a însămânțat 156816 jughere cadastrale.

Comitetul Central

al societății ortodoxă națională a femeilor române în ședința dela 25 Decembrie 1920 a votat următoarea

MOTIUNE:

Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române luând cunoștință de proiectul de concordat, pe care Papa, șeful bisericii catolice, dorește să-l încheie cu statul român declară:

1. Că n'are nimic de obiectat contra încheerii unui concordat.

2. Că este însă cu desăvârșire contra celor mai multe din dispozițiile cuprinse în proiectul de concordat.

Biserica creștină ortodoxă e biserica dominantă a statului român și prin acest concordat, i-se aduc atingeri de o mare gravitate. Statul român e un stat național, și prin concordat e tratat mai rău de cum a fost tratată Franța catolică prin concordatul încheiat în 1801 cu Napoleon I.

Societatea Ortodoxă a Femeilor Române, nu poate sta nepăsătoare față de această gravă chestiune, dar are convingerea că guvernul, țării, nu va primi nimic lignitor și primejdios, nici pentru biserica ortodoxă dominantă, nici pentru statul național român.

Prezidentă: Principesa Alexandrina Gr. Cantacuzino Casiera generală: Zoe dr. Gr. Râmniceanu. Secretara generală: Maria I. Glogoreanu.

MEMBRII:

Elena Odobescu, Esmeralda general Manu, Zoe Rosetti Bălănescu, Elena M. Săulescu, Maria Timus, Elisabeta I. Manu, Tatiana-Niculescu-Dorobanțu, Olga Retoridy, Ana general Florescu, Aristia C. Disescu, Elena general Peticari, Lizeta P. Greceanu, Principesa Olga Sturza, Eufrosina colonel Constandake, Calipso Botez, Aurelia Găbunea, arhimandritul Scriban, Petru

mat, să oprim. Degetul mi s'a lipit de trăgătorul armei și cocoșul se ridica încet.

— Cine sunteți? — i-am întrebat românește.

Indivizul se apropie de mine. Cocoșul armei, — ce țineam în mână se ridica tot mai sus, încă două trei secunde și arma ia foc.

— Patrulă de jandarmi auzii răspunsul.

Un duș de apă rece pe trupul unui bolnav la temperatură maximă nu a avut efect mai mare, ca și cuvintele jandarmului asupra noastră. A fost într'adevăr o patrulă, care urmărea hoții anchetati de noi.

Ne-am despărțit ușurați de ei. Nu peste mult am ajuns la periferia orașului, care zăcea în întunec și o liniște, care lăsa par'că ceva gol în ea. În atmosferă se simțea ceva neobișnuit. Era în zorii sârbătoarei Nașterii Domnului.

La cea dintâi cărciumă de la marginea orașului Tofan a opri trăsura.

— Ce Dumnezeu — i-am zis nervos — iarăși vrei să tragi la dușcă.

El nu mi-a răspuns, ci a sculat pe cărelumar din somn.

— Christos s'a născut nene Nicolaije. Adă-mi repede un pahar de apă, dar să fie mare paharul, mă nteleg!

Am ascultat tăcuți istorisirea camaradului nostru. În fumel greu de cafea lumea își petrecea înajnte, iar chelnerul Géza se învârtea în jurul meselor:

— Poruncesc ceva domnii?

Stana Traian.

Carbovșeanu, Gh. Adamescu, Stefan Negulescu, Ion Dumitrescu, Ioan Th. Florescu, Alexandru Crăsnaru, Tudor Popescu, I. C. Băicoianu, Al. D. Florescu, Dimitrie Onciul.

Telegrame

(Ag. Danubian?)

REGELE GRECIEI GRAV BOLNAV.

București. — Știri sosite din Atena anunță, că regele Constantin al Greciei, s'a îmbolnăvit greu. Regele Constantin, de câteva zile nu mai poate parăsi patul.

O CERERE A CONTESEI KÁROLYI.

Budapesta. — Sofia contesa Mihail Károlyi, fostul președinte a republicii democratice maghiare, a adresat tribunalului din Budapesta o cerere, în care roagă, ca din averile puse sub sechestrul ale contelui Mihail Károlyi, să i se plătească o rentă lunară de 80 mii coroane.

NOUL PRESEDINTE AL COMISIEI DUNĂRENE INTERNAȚIONALE.

Budapesta. — Secretarul general de stat, din ministerul de interne al Ungariei, Miklós Andor, membru al comisiei dunărene, a fost ales președinte al acestei comisii, în locul amiralului englez, Troubridge. Noul președinte a fost ales pe un termen de șase luni. Amiralul Troubridge, felicitând pe noul președinte, a arătat foloasele organizării cât mai bune a navigației dunărene și motivele pentru care această navigație trebuie să fie internațională. Mandatul noului președinte expiră la 1 Iulie 1921.

DIADOHUL GRECIEI LA BUCUREȘTI.

București. — A. S. Regală, diadohul George al Greciei, a sosit la București, unde la începutul lunii Februarie își va celebra nunta, cu principesa Elisabeta. Tot atunci va avea loc nunta prințului moștenitor Carol, cu principesa Elena a Greciei.

BULGARIA ȘI MICA ANTANTĂ.

Paris. — Danioff, ministrul Bulgariei, a plecat la Roma. Scopul călătoriei bărbatului de stat bulgar, este în legătură cu chestiunea intrării Bulgariei în Mica Antantă. Danioff, va cere relativ la această chestiune, părerea guvernului italian.

Moartea subită a unui ministru sârb.

Belgrad. — Ministrul de finanțe al noului guvern jugoslav, Stojanović, după o boală, care a durat abia două zile, a murit, la Belgrad.

Chestiunea Ungariei occidentale.

Budapesta. — Se desminte oficios, știrea lansată în ultimul timp, despre evacuarea din partea trupelor maghiare a teritoriilor germane din Ungaria occidentală. Evacuarea acestor ținuturi, atribuite Austriei, se va face, conform prevederilor tratatului de pace, la șase luni, după ce trei mari puteri au ratificat tratatul dela Trianon. Guvernul maghiar, nu a primit din partea Austriei nici o notă, care ar pretinde evacuarea teritoriilor din chestiune. Se desminte totodată și știrea despre concentrările de trupe, ce le-ar face cehoslovacii de-a lungul frontierei nordice a ținuturilor germane din Ungaria apuseană.

O notă a Rusiei către Ungaria.

Budapesta. — Guvernul sovietelor ruse, într'o radiogramă adresată guvernului maghiar, aduce acestuia la cunoștință, că în cazul când sentința pronunțată de justiția maghiară contra comisarilor comuniști maghiari, va fi executată, guvernul bolșevic va proceda la fel față de cei mai de seamă maghiari, cari se află și acum în captivitate rusească. Prim-ministrul Teleky, făcând cunoscută parlamentului amenințarea guvernului sovietelor ruse, a anunțat, că s'a intrat în tratative cu guvernul din Moscova, pentru ocrotirea prizonierilor nevinovați. Guvernul maghiar a tănuț până acum primirea radiogramei rusești, pentru ca prin publicarea ei să nu influențeze punctul de vedere al judecătorilor, în procesul comuniștilor maghiari. Ministrul președinte, contele Teleky, a anunțat, că guvernul sovietic, s'a declarat gata să înceapă tratative cu guvernul maghiar.

„Darul Cercetașilor”.

Am văzut pomul lor de Crăciun, pomul de Crăciun al drăgălașelor și silitoarelor fetițe venite de prin toate colțurile vechiului regat, să se instruească în școala normală din Arad.

L'am văzut, în localul de cancelarie al școlii normale, mândru și drept așteptând cu nerăbdare să-și aprindă lumânările pentru ca în urmă, cu strălucirea danurilor sale, să umple de bucurie sufletul și ochii dragelor noastre școlărițe.

Și privirile tuturilor, câți eram de față, vizitatori și profesoare, scilicet de o sinceră emoțiune la gândul că bradul frumos ce se înalță în fața noastră, svelt și mândru, răspândind prin toate ramurile lui aromele muntelui din care fusese smuls, era darul oferit cu inimă curată de cercetașii cohortei „Moise Nicoară”, micelor eleve ale școlii.

Harmici și buni, cu sufletele deschise și curate ca florile de câmp, pricepând, cu toată vârsta lor fragedă, asprele greutăți ale epocii, micii soldați ai națiunii, și-au simțit deodată sufletele delicate vibrând de o sinceră emoțiune și de un adânc devotament.

Auzind că la școala normală se găsesec atâtea sărmane fetițe din vechiul regat, lipsite de vestiminte și de tot ceea ce trebuie unui copil, cercetașii arădani mișcați până în adâncul sufletului de un delicat sentiment de compătimire și de dragoste frățească, au început numai de cât să cuture magazinele, să ceară și să solicite pretutindeni, făcând din încrederea lor convingere cercetășească și din stăruințele depuse un adevărat act de eroism.

Munca și noblețea de suflet a cercetașilor au fost încetul, cu încetul răsplătite; darurile s'au adunat din abundență, bomboane și coșulețe, caete și cărți de citit, pe care fetițele școlii normale, le-au primit, în fine, fericite din mâinile micuților cavaleri, „sans peur et sans reproche”.

Este mărinimie și noblețe, spontaneitate și mândrie și o mișcătoare conștiință în actul acesta al copiilor, al căror suflet se îndreaptă, cu atâta grație, spre un alt suflet de copil.

Inteligențele cele mai închise și sufletul cel mai sever nu ar putea să nu se simtă fericite, văzând câtă puritate de simțire este în sufletul micilor noștri cercetași, dela care avem dreptul să așteptăm atât de mult.

Ei cercetași de azi, ei vârstarele fragede ale orașului Arad, sunt viitorii soldați de mână; apărătorii văduvelor și orfanilor; scutul nădejdilor noastre, și pionierii unei înalte regenerări de ordin sufletesc și cultural.

Cu brațul lor ager și cu gândirea lor curată, aceia cari astăzi se străduiesc să asigure o bucurie meritată și un Pom de Crăciun, unor sărmane școlărițe, sunt meniți, prin obișnuința de a face binele și a răspândi dreptatea, să formeze o generație selectă și puternică, ridicată în cultul frumosului și adevărului, o generație ce va fi veșnic condusă de un înalt și admirabil ideal.

Fetițele școlii normale, sărmane și plâpânde creaturi, învăluite aicea în căldura, buna voință și iubirea unui cămin adevărat, nu vor uita niciodată, că cercetașii cohortei arădane, niște copii buni și entuziaști la rândul lor, într-un moment critic al vieții, au alergat prin prăvălii și magazine, și au trecut poate peste înfruntări și umiliri, numai pentru a aduce daruri și un frumos Pom de Crăciun, unor școlărițe, cari în dauna realității așteptau încrezătoare să se întâmple ceva deosebit în noaptea nașterii domnului Isus.

Nu vor uita avântul acesta de bunătate și de delicatețe sufletească nici micile eleve de azi, dăscălițele și luminătoarele de mâine ale neamului; nu vor uita nici profesorele școlii, pe care le-am văzut iluminându-și emoțiunile cu un surâs; nu vom uita nici noi, nici nimem faptul, că cercetașii arădani, din propria lor inițiativă s'au făcut campioni bunătății și ai unirei sufletești naționale, făcând cu oboselele lor neprecupțite, în noaptea Nașterii Mântuitorului, bucuriile visate de niște inimi de copii.

A. A.

Desmoșteniții.

Voi, ce luptați în viață,
Cu inima curată
Și zâmbetul pe buze,
Și n'ați primit răsplătă. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Voi, ce priviți 'nainte...
Și 'ntâmpinați furtuna
Batjocorei și-a urei,
Și suferiți într'una. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Voi, ce urcați în viață
Calvarul suferinței
Și sângeați în cale
În numele credinței. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Voi, ce răbdați de foame
La masa 'mbelșugată
Și totuși vă e gândul
Curat și fără pată. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Voi, ce străbateți viața
Orfanii de-ori ce iubire
Și 'năbușiți, în lacrimă,
A flăcării simțire. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Voi, suflete umile,
Voi, suflete 'nsetate,
În viața asta tristă.
De soare și dreptate. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Voi, toți desmoșteniți;
Voi, frunze ofițite
De brumă, și 'n lume
De vânturi risipite. —
Voi, toți veți fi în ceruri.
Deapănarea cu Domnul!

Alexandru T. Stamatia.

Pentru elevele școlii normale.

Până în momentul de față s'a primit la redacție, următoarele sume de bani în folosul elevelor școlii normale din Arad:

Dna Baron Pop	Lei 25.—
Locot. Munteanu	Lei 60.—
Ion Philimon inspector la CFR.	Lei 100.—
Librăria și Tipogr. Diecezenă	Lei 250.—
L. M.	Lei 100.—
Dr. Lazar Iacob deputat	Lei 50.—
Ion Goicea	Lei 50.—
Dr. Virgil Mladin medic-cercuș	Lei 50.—
C. N. Dumitrescu șeful vamei principale Arad	Lei 200.—
Lucian Russu taxator vamă	Lei 100.—
Mihai Drecin taxator vamă	Lei 20.—
G. M. Tănăsescu taxator vamă	Lei 100.—
A. Dumitrescu taxator vamă	Lei 20.—
Iacob Scharfstein expeditor	Lei 100.—
A. Scharfstein expeditor	Lei 100.—
A. Schor expeditor	Lei 100.—
Carol Weinberger comerciant	Lei 100.—
Adalbert Herzfeld comerciant	Lei 40.—
A. Bauer comerciant	Lei 20.—
Alexandru Anestin șefredactorul „Românului”	Lei 100.—

Total: Lei 1.685.—

Alte subscrieri importante ne-au fost anunțate pentru azi.

Pe acestea le vom publica după Crăciun, întru cât subscripția rămâne deschisă, date fiind marile nevoi ale școlii normale.

Până acuma apelul nostru către instituțiile financiare, nu a găsit nici un ecou.

E surprinzător și trist, căci repetăm, o vorba de o școală românească, acum înființată și unde o sută de eleve sunt lipsite de ruie, de ghețe și de haine.

Mișcarea cooperativă la noi.

Ca și în viața individului, așa și în viața popoarelor, bunăstarea spirituală, progresele și independența lor de acțiune, este garantată mai cu seamă de bunăstarea materială.

O parte însemnată a chinuitoarei situațiuni și a manifestațiunilor individuale înjositoare, din viața de robie a noastră, a românilor ardeleni, se datorește stării materiale nenorocite, în care ne aflăm, sau la care am fost constrânși să ne resemnăm, în cursul celor din urmă secole.

Popoarele care au recunoscut la timp adevărul, că bunăstarea materială generală a populației, este o garanță pentru asigurarea măririi și împuțnerii patriei lor, — azi sunt popoare conducătoare în fruntea popoarelor lumii.

Statele Unte americane, Anglia, Franța nu sunt singurele pilde în aceasta privință. Italia, și în special țărișoarele Belgia, Olanda și Danemarca, sunt dovezi strălucite, că acolo, unde masele populare au în mâinile lor, o parte proporțională a capitalului comercial, al cooperativelor sătești, și o parte proporțională a capitalului financiar mobil, al băncilor sătești, ocrotite fiind contra diversilor speculatori, sunt azi economicește tari, ca și în privința culturală națională.

Mișcarea cooperativă în Ardea, este de mult cunoscută.

Pentru românii de aici, sufl dominațiunea streină se ridicau însă atâtea obstacole în calea înființării și funcționării acestor întreprinderi, încât marele public românesc, chiar și acolo, unde aceste cooperative au existat ani de-arândul a rămas departe de întreaga mișcare. În Ardeal, asociația „Furnica”, se întinse peste toate regiunile locuite de maghiari și ici colo și prin satele românești.

Era însă o mare deosebire între cooperativele înființate în satele ungurești, și între cele înființate în cele românești. „Furnica” din satele ungurești era aceea ce trebuia să fie: o salutară instituție economică, pentru populația maghiară. La „Furnica” din satele românești, se împărțeau, în special în cursul războiului, de mărfuri ieftine, sau de mărfuri rare, numai românii considerați ca filomaghiari.

„Furnica” în satele românești, era frustrată de caracterul ei pur economic rămânând doar un fel de capcană a politicianismului hostil intereselor noastre naționale.

După unirea Ardealului cu patria mamă țiarul nostru a fost primul, care prin glasul autorizat al dlui Vasile Goldiș a încercat propaganda în Ardeal, în interesul ideii cooperativei sătești.

Activitatea bărbatului de stat și munca desfășurată în folosul culturii și economiei naționale, au avut satisfacția să vadă că au fost înțelese și că pe urma lor, au început să apară roadele ce sunt succese evidente ale viitoarei noastre bogății naționale.

Grație felului cum a fost îmbrățișate din partea presei, de altă parte de către conducătorii satelor noastre, mișcarea cooperativă, a intrat repede pe drumul realității, dându-se dreptul să credem, că în ținuturile apusene ale Ardealului și în Banat, unde abia avem comune mici, nu va fi în curând sat, lipsit de aceea sta întreprindere de consum și desfacere, prin care se asigură țaria noastră economică, garanția ridicării noastre culturale-politice.

Relativ la rezultatele de până acum ale ținerii mișcării cooperative din județul Aradului, d. învățător Popovici, secretarul centralei cooperativei „Aradul” ne-a servit următoarele:

Federala „Aradul”, a cooperativei sătești numără 20 de cooperative, cari sunt în următoarele comune: Arad (Pârneava), Arad-Gaiu, Nădlac, Curticiu, Micălaça, Ghioroc, Covăsânți, Siria, Măderat, Giula-Vârșand, Cermeiu, Gurba Dud, Hălmașiu, Mimiș, Păulis, Dumbrăvița, Giulița, Soroșag, Căpruța.

Federala numără circa 4500 membri cu un capital circa 350.000 lei.

În multe comune asociațiile cooperative acum se formează. Poporul are toată încrederea în conducători, cari sunt învățătorii și preoții. Un an doi și în toate comunele cooperativele vor fi înființate.

Tot odată federala face cunoscut, că a țipărit deja statutele, așa că acum poate trimite

celor interesați, atât actele necesare înființării cât și statutele pentru cooperative (în 3 ex.) și ale federalei, pe lângă taxa de 15— lei; cere-urile în acest sens sunt a se adresa președintelui Arad, strada Iosif Vulcan.

Mai multe cooperative sunt în curs de forma-țiune sau au deja capitalul necesar aproape în-treg semnat, așa că putem spera, că mișcarea cooperativă, din județul Aradului, va trece pra-gul noului an de activitate, cu un capital de cel puțin 500 mii de lei.

Când ne gândim, că înainte cu 3—4 ani, o sumă ca aceasta nu ar fi fost semnată la nici un indemn, trebuie să avem convingerea, că sa-tele românești, grație conducătorilor lor, au toată încrederea în noua mișcare economică.

Pentru acest rezultat, se cuvine să aducem meritate laude la adresa învățătorilor noștri și a preoților române, dorindu-le tot mai mult spor și tot mai multă vrednicie, întru intensi-ficarea acestei salutare organizații a gospodă-riei noastre naționale.

Cronica medicală.

Este un an aproape, de când scriu la „Românul” nostru, Cronici Medicale

Căutat-am ca pe aceasta cale, să spun în cuvinte simple ce sunt bolile, și dau sfaturi, nu cum să se caute bolile de cari v'am vorbit — căci aceasta numai medicul o poate face — ci să explic lumii care n'are vreme să citească o carte medicală, ce sunt unele boli, și cum să se ferească de ele.

Folosit-a oare cuiva sfaturile mele, scrise pe înțe-lesul tuturor?

În „Cronici”, am vorbit de bolile cari ne vin mai des, am vorbit de bolile cari trebuiesc spuse medicului și nu ascunse cum s'a făcut multă vreme, am explicat cuvinte pe cari le întrebunțăm în fiecare zi, cum se arată boala, și ce stricăciuni aduce în corpul celui bolnav: — m'am ferit însă să dau rețete medicale, pentru motivul că, orice boală, orcât de simplă ar fi ea, cum bunăoară este guturașul, nu vine la fel la doi oameni, și astfel, nu se poate zice că, pentru cutare boală tre-be să luăm cutare medicină. Boala, vine tot altfel, la fiecare bolnav, și căutarea ei, nu se poate face decât de medic, numai după ce bolnavul a fost văzut de el, căci 10 dureri de cap, la 10 inși, sunt de 10 feluri, fie din cauza stărei nervoase, fie din cauza fizicului, fie din cauza constituției în parte a fiecărui individ, etc. etc.

Prieput-ai oare, bade Ioane, rostul celor scrise în rubricile acestea? Dacă ai priceput, dacă ai tras barem un singur folos din ele, să știi că tot dumitale îți folo-sește. Dacă în „Cronicile” mele, aș fi vrut să fac știință și să scriu pentru înțelesul a foarte puțini cititori, a-tunci ar fi fost mult mai ușor, căci, dacă deschizi 2—3 cărți și dacă începi să înșiri ce a zis X și Y despre vitastaze, sau cum înțelege Z anafilaxia, or ionizarea, articolul se lungeste ușor, are aer de știință adâncă, dar nu folosește nici dumitale, bade Ioane, nici poporul, și nici chiar celor puțini chemați să priceapă asemenea lucruri.

Bolile trebuiesc căutate cu medic, căci mult poate face un medic! Dacă boala se ia dela început, dacă dela început vă arătați la medic, lucrul merge mult mai ușor și pentru bolnav, care are posibilitatea să se tămă-duiască mai de grabă, și pentru medic, care nu are de luptat cu multele greutăți cari le pricinuesc bolile vechi.

Este drept, că sunt și boli, cari nu se mai pot vindeca, contra cărora nici o putere omenească nu poate să se pună; dar de cele mai multe ori, medicul poate foarte mult să facă, poate să salveze sute de vieți.

Și totuși, știți cine este cel mai prost plătit și cel cel mai puțin considerat?

Tot medicul.

Dumneata, bade Ioane, dacă te duci la un negustor, dacă-l întrebi câte parale costă o păreche de papuci, și dacă nu ai bani cât trebuie, te gândești să pleci cu papuci neplătiți?

Nu.

Medicului însă, i-se întâmplă des, să i-se spuie că vine mâine să i-se plătească ce i-se cuvine, și să nu vadă pe cel căruia i-a dat și rețeta, și sfatul medical. Și de câte ori nu se întâmplă, că un medic să fie mai prost plătit decât servitoarea care a ajutat în casă, la îngrijirea unui bolnav! Și acest caz este cel mai trist, că viața unui om, prețuiește mai mult decât bac-sisul care se dă servitoarei, iar considerația care ar trebui să se dea medicului și muncii pe care el a de-pus-o în salvarea vieții unui bolnav, ar trebui socotită așa cum se cuvine, pentru binele cel mare pe care l-a adus și familiei și bolnavului pe care l-a salvat, mai ales dacă familia aceluia este milionară.

Acestatea se întâmplă foarte des în viața medicului, și de aceea zisei mai sus că medicul este cel mai puțin plătit, și cel mai puțin considerat.

Știință groa, și foarte complicată este medicina. O

boală, orcât de ușoară ar fi ea, dese ori se poate foarte ușor complica, și numai cei chemați să dea sfa-turi și rețete, pot să lecuiească; dar pentru ca să poată face aceasta, trebuie ca ceice suferă, să alerge din pri-mul moment la medic și cu încredere să meargă la el. Arad, Ianuarie 1921.

Dr. P. ROBESCU.

Măsuri contra dușmanilor ordinii.

— Un comunicat al Direcției P. T. P. —

De câtva timp, se observă că răi făcători, atât ziua cât și noaptea demontează materiale de pe liniile te-telegrafice și telefonice și apoi le pun în vânzare.

Intrucât aceste furturi aduc mari pagube atât di-recției prin dispariția materialelor cât și publicului prin întreruperea comunicațiilor, apelăm la public și-l rugăm să vegheze și să denunte pe toți aceia în pro-prietatea cărora s'ar afla materiale T. P., iar comer-cianții sunt rugați a nu mai cumpăra materialele tele-fofonice-telegrafice cari li-s'ar oferi de către acești indi-vizi, ci ai da pe mâna autorităților; altfel se expun pe lângă confiscarea materialelor și la penalități.

Jandarmeria și autoritățile comunale sunt rugate a fi foarte vigilente. În special autoritățile comunale vor avea în vedere art. 164 din legea T. P. care le face răs-punzătoare de stricăciunile aduse liniilor, chiar de răi făcători, punându-li-se în vedere plata tuturor acestor stricăciuni.

Se observă că o multime de indivizi, au acaparat prin mijloace nepermise, fie din depozitele rămase dela germani, fie din Ungaria cu ocaziunea ocupației ace-lei țări de către armatele române, cantități însemnate de aparate telefonice și diferite materiale T. P. iar astăzi le pun în vânzare.

Intrucât aparatele de proveniență ungară sunt un sistem propriu al direcției poștelor, ele nu au fost și nici nu sunt negociabile pe piață.

În conformitate cu o ordonanță dată de guvern la retragerea trupelor germane, se prevede că toate aparatele și materialele T. P. formează propieta-tea statului și fiecare posesor trebuie să le predea di-recției.

Se aduce din nou la cunoștința publicului și a comer-cianților, a nu cumpăra materiale și aparate de această natură, deoarece direcția pentru orice instalație cu materiale și aparate proprii, va cere abonatului să do-vedească proprietatea și proveniența lor.

Pentru aparatele sistem maghiar, ele fiind un sis-tem propriu, un monopol al statului, ori unde se vor găsi vor fi confiscate. Excepție formează numai apa-ratele care se vor procura în viitor prin facturi vizate la import. Pentru aparatele de alte sisteme se va cere dovadă, că ele au fost importate după 13 Noemvrie 1918 cu facturi vizate la import.

BULZAN

Dirigintele P. T. T. din Arad.

Redactor responsabil: Traian P. Nicolin
Editor responsabil: Laurențiu Luca.

Am preluat întreprinderea de imprumutat saci și ponevi a casei arădane IGNATIE DOMAN și e conducem fără schimbarea firmei. Cumpărăm și vindem totdeauna pentru cel mai ieftin preț de zi saci de grâu, făină, țărâțe, sare, cărbuni, ciment și orice altfel de saci, imprumutăm ponevi noi și uzate în orice mărime.

IOAN BAUMANN și LUDOVIC BAUMANN

proprietarii firmei IGNATIE DOMAN. — Arad, strada Iosif Vulcan (Kazincey-utca) numărul 11.

A 2925—15

BANCA MARMAROSCH BLANC & COMP S. P. A.

SUCURSALA ARAD.

CAPITAL SOCIAL
Lei 125,000,000

FOND de RESERVĂ
Lei 140,000,000

SEDIUL CENTRAL
BUCUREȘTI.

Efectuează orice operațiuni de bancă. Primește depuneri spre fructificare pe cari le plătește la cerere. Face transferări și încasări în toate ora-șele din România-Mare și întreaga lume. Emite cecuri și plătește cecuri străine. Deschide cre-dite în cont-curent și pe gajuri. Secția mărfuri-lor așteaptă un mare transport de coloniale. 2362-2

Sucursale în țara:
Brasov, Braila, Cer-năuți, Cluj, Con-stanta, Galați, Ora-dea-Mare, Târgul-Mureșului, Ismail.
□ □
ÎN STRĂINĂTATE:
Paris, Constantinopol, New-York.
□ □
CORESPONDENȚI
în întreaga lume.

Primăria Sarafola.

No 1017—1920.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIUNE.

Subsemnații prin aceasta publicăm, cumcă de-prinderea dreptului de vânat pe teritoriul comunei Sarafola se va arenda la licitație publică pe 6 ani începând dela 1 Februarie 1921 până la 31 Ianua-rie 1927 la primăria comunală din Sarafola la 17 Ianuarie 1921 orele 9 a. m.

Condițiile se pot privi la oficiul secretariatului în orele oficioase.

Sarafola, la 30 Decemvrie 1920.

MICU, m. p.
secretar.

MATEIN, m. p.
primar.

Pi 2360—2

No 31—1921.

PUBLICAȚIUNE.

Se ordonă tuturor proprietarilor de localuri publice, comersanților și industriașilor, ca prețu-urile articolelor de vânzare să fie notate, conform ordonanțelor în vigoare în primul rând în limba ro-mână, iar plăcuțele și scrisorile comerciale ale susmenționaților, dacă au pe ele adresa respecti-vilor, ori altă tipăritură, aceasta să fie scrisă în primul rând tot în limba română.

Contravențenții vor fi pedepsiți conform legii. Arad., la 3 Ianuarie 1921.

Prefectul poliției: GRITTA.

Pretura plasei Baia de Criș.

No 405—1920. adm.

CONCURS.

Pentru împlinirea postului de secretar cercual Riscuța se publică concurs.

Reflecții la acest post au să-și înai-teze cererile provăzute cu actele cvalificative, eventual alte documente sprijinitoare primpre-torului plasei Baia de Criș până la 20 Ianu-arie 1920.

Emolumentele sunt stipulate în decretul No XX (Gaz. Of. 60) și în ordinul circular al Resortul Internelor din 1 Nov. 1919. (Gaz. Of. 76.)

Baia de Criș, 29 Decembrie 1920.

Pe 2363—1 Dr. GERMAN, primpretor.

No 20—1921.

PUBLICAȚIUNE.

Comuna Șiria are 2 tauri și 2 veri ne apți de prăsilă pe cari li va vinde la licita-țiune publică în 17 Ianuarie 1921 a. m. 9 ore.

Licitarea se va ține în sala primăriei comunale.

Taurii și verii se pot vedea în grajdul co-munei până în ziua licitării.

Prețul de strigare la tauri este 7 Lei per kg. la veri 12 Lei per kg. pe bani gata. Spe-sele timbrului cumpărătorul le solvește.

Șiria, la 3 Ianuarie 1921.

Pi 2364—1

PRIMĂRIA.

În atențiunea cumpărătorilor de mobile

Mobile pentru prânzitor și dormitor se pot cumpăra ieftin în depozitul de mobile WIEGENFELD, Arad, strada Eminescu (Deák Ferenc) nrul 40. Wi 2230-50

PENTRU CRĂCIUN!

Cărți pentru cadouri, cărți pentru tinerime în limba română, franceză, germană. Hărți de scris, albume pentru ilustrate, albume pentru suvenir. Colectii de note muzicale. Opere și operete complete. Mare asortiment la **Librăria ALEX. OLAH & Co.** Lângă biserică cat. O 2330-3

LUDOVIC BAUMANN

str. Ioșif Vulcan (Kazinczy) 11, (locuiește pe la Avram Iancu (Szabadsag-ter) 11) negustor de butoaie vinde și cumpără butoaie de orice mărime. Totodată aduce la cunoștința on. producătorilor de vin și negustorilor că imprumut butoaie atât în localitate cât și p. transporturi. A 2324-15

SE CAUTĂ O DACTILOGRAFĂ

cunoscând perfect maghiară și română S. p. a. a. Călei Ferate Part. Arad-Podgoria strada Horia 1. Ca 2343-3

**!!! RESTAORANTUL !!!
CORNUL VÂNĂTORULUI**

redeschis lângă **CABAREUL MODERN** are culina cea mai bună! Beuturi excelente! Serviciu preventiv! Ziinc muzica țigănească. — Ora de retragere la 4 dimineața. Intrarea principală în str. Românilor Co 2135-20

Sticle de vânătăle, de cerneală și uleiuri

cumpără cu cel mai mare preț industrie de chemicali :: **MERCEDES** strada Dorobanților (Urban Ivan) numărul 5. Wa 2345-2

COMUNICAȚIE PERMANENTĂ

pentru colecționarea și transportarea cu viteză mare a mărfurilor între Arad, Mureș, Simeria (Piski), Vinul de jos, Alba Iulia, Sighișoara, Brașov, Sibiu, Cucerdea, Mureșoșorhei, Cluj, Oradea-mare, Timișoara, Lugos, Caransebeș și Orșova.

MAXIM KÖNIG birou de transport, Arad, Bucur (Eötvös) 3. K6 2121-20

SPRE LUARE AMINTE!!

Pentru a înmormânta orice neîntelegeri, avem onorul a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că

intreprinderea noastră de înmormântări și de transporturi de cadavre

din Arad este exclusiv pe Bvdul Regina Maria (Andrássy) No 13, lângă biserică nev. Minorității și cu alte întreprinderi nu avem legături. Intreprinderea noastră stă ziua și noaptea la dispoziția familiilor înristate și efectuează prompt și cea mai mică încredințare.

Unicul depozit mare de sicriuri de metal.

Aranjări de înmormântări simple și pompoase, exhumări și transporturi de cadavre în toată țara cu prețuri recunoaștite moderate. Cu testă albă

SUCCESSORI LUI EMERIC VARGA: BOBOJCSÓ ȘI SZABÓNÉ

Prima și cea mai mare întreprindere de înmormântări în Arad, S-ta Margareta, Bvdul Regina Maria (Andrássy) No 13, pal. Minorității, lângă intrarea în biserică. Telefon 37. Serviciu de noapte: str. I. Vulcan (Kazinczy) No 3. I. — Depozitele: strada Dorobanților (Urban Ivan) numărul 74. Telefon 738. Wa 2345-1

FEDERALA COOPERATIVELOR SĂTEȘTI

DIN BUCUREȘTI, CALEA MOȘILOR numărul 41.

APROVIZIONEAZĂ

din depozitele sale din București, Brăila, Constanța, în mod permanent Cooperativele Sătești cu: pânzetur, stofe, încălțăminte, pielărie, articole de menaj, auto-tractoare, uelte agricole, cu prețurile cele mai avantajoase. Ba 2293-10

Atelierele de construcțiuni de Mori moderne Automate SECK DRESDA

aduce la cunoștința industriei Morăritului din întreaga Românie Mare că instalează și furnizează mori automate după sistemul lor neîntrecut în termenul cel mai scurt. :: Ingineri noștri specialiști stau la dispoziția clienților în biroul reprezentanților noștri general pentru întreaga Românie Mare

JACQUES GOLD

BIROU TECHNIC, BUCUREȘTI strada PARIS 21-23. Co 2211-10

Cele mai moderne haine

Se încercă pentru prețuri convenabile în salonul de croșetărie pentru haine de bărbați, a lui Co 2224-10

STEFAN COROBAN

ARAD Str. IOAN RUSSU SIRIANU (Aulich L.) și PIAȚA CATEDRALEI (Tökölly-tér pal. Szántai.

Avizăm onorații noștri comercianți că ne-a sosit un nou transport de diferite mărfuri

și anume: textile și manufactură, coloniale, zahăr cristal și cubic, paprică de Seghedin, mîsîr, bumbac, talpă și altele. Avem înmagazinat în permanență spirit rafinat și diferite răchiruri, spirit denaturat, petrol și benzina. Rugăm facerea comenzilor din vreme. ooo

„Arădana” societate comercială și industrială ARAD.

A 2331

Cești și răspundății ziarul „ROMÂNUL”

BANCA VITICOLĂ a ROMÂNIEI

SOCIETATE ANONIMĂ. — BUCUREȘTI, STRADA BURSEI Nrul 2.

AVIZ D-LOR VITICULTORI!

Se pune la dispoziția Domnilor Viticultori toate materialele și aparatele necesare pentru cultura vitei, manipulara și conservarea vinurilor. Toate aceste Materiale și Aparate sunt aduse din țările de origine dela cele mai bine reputeate fabrici.

BANCA DISPUNE DE MARI CANTITAȚI DE:

SULFAT DE CUPRU

(Mare pură Englezească). Domnii Viticultori sunt sfătuiți a nu confunda acest produs cu mărfuri de proveniență nesigură, având o concentrație inferioară și punând în pericol recolta prin acțiunea lor neîndestulătoare.

PUCIOASA SUBLIMATA

de proveniență italiană, absolut necesară pentru preîntâmpinarea oidiumului.

Aparate „Vermorel” (Ville Franche) cu piesele lor de schimb.

Aparate sistematice p. fabricarea Țuice (fabricațiune Derroy Paris)

POMPE

Pentru manipulara Vinurilor, de mână, electrice și cu esență, complete inclusiv Motorul.

Aparatele cele mai noi, pentru spălat sticle, umplut, astupat și capsulat.

Aparate pentru debitat berea

FILTRE PENTRU VIN CAZANE pentru sterilizat butoaiele.

Călcăușuri diverse Robinet, Canale etc.

Yase și Ustensile pentru pivniți, fabricațiune franceză.

Aparate pentru dozaj și controlul vinurilor.

Hipermanganat Metabiulfit

Pucioasă pentru afumat

Este în interesul Domnilor Viticultori și Comercianți de Vinuri să-și rețină din vreme articolele de cari au nevoie.

Me 2283-6

ATENȚIUNE!**KOMLOS ȘI MUZSAY ARAD**In palatul BOHUS
vis-à-vis de Intra-
rea teatrului. 000Mare asortiment de balne
pentru copii de scoală, pal-
toane de toamnă și de iarnă!Ne ducem cu colecție de
moare la instituttele mai mari,
cari fac comande în masă!In permanentă mare asor-
timent de costume gata
pentru bărbați și copii, par-
desie de toamnă, paltoane
de iarnă. Serviciu punc-
tual! Despartământ spec-
ial pentru lucrări după
măsură. — Rogăm a ne
Onora cu comande :: ::
Ko 1257-60**Dactilografă**cunoscând perfect limba română și
ungară, se caută la uzinele electrice.
Ofertele se primesc la cancelaria uzinei.**MĂRFURI TEXTILE**chifon, zefir și tot felul de pân-
zeturi, flanel, barchette, stife
de haine, perdele de dantelă,
velințe de pat, acoperitoare de
mese, stife pentru haine de băr-
bați, articole de marame, etc. etc.
se află în cantități mari și variate,
pe lângă prețuri reduse la**IOAN KOO**firmă de diferite articole pentru
haine de dame, recunoscută ca una
dintre cele mai renumite și solide.
ARAD, Bul. Reg. Ferdinand I.
(Boros Beni) 16, în pal. Vanicek.
Ko 1978-20**LUCRĂ HAINE p. 250 Lei**CERCURILE DISTINSE ÎSI FAC
HAINELE, PARDESILE ȘI PALTOA-
NELE IN SALONUL CROITORILOR**CRISAN ȘI BEDESIN**ARAD, STRADA BRĂTIANU (WEIT-
ZER JÁNOS-UTCA) NUMĂRUL 10.
Ci 2223-4

Dacă aveți trebuință de piele vizitați magazinul de pielării

FRĂȚII STEINER

sfr. Asztalos Sándor 2-3. :: Sucursală: Aradul-nou și Sântana

Mare asortiment de totfelul de piele: șevro-box, piele
colorată și șevro-lac, piele unsuroasă, tălpi cea mai
bună calitate, piele Blank, mare depozit permanent de
accesorii pentru pantofari și curelari. Se 2173-10**MARE TÂRG****DE CRACIUN ȘI DE ANUL NOU.**PARDESIE de DAME
CONFEȚIONATE
după CEA MAI NOUĂ
MODA de PARIS 00**IULIU PLESZ**MAGAZIN DE MODĂ PENTRU
DAME, ARAD, STRADA PIRICI
(VÖRÖSMARTY) No 3. Pe 1923**OFERĂ:**Mantale, colorate, sau
negre, din plisă de
mătăsă Lei 1500 și
mai sus,Palton de iarnă, co-
lorat, elegant Lei
580 și mai sus,Palton de iarnă, de
culoare neagră sau
albastru Lei 850 și
mai sus,Palton de copii Lei
275 și mai sus.

Prețuri foarte reduse.

HOTELIERII ȘI COOPERATIVELE DIN PROVINCIE!!

000 SE POT APROVIZIONA MAI IEFTIN CU BERE LA 000

ALEXANDRU REUSZ Arad, Bul. Reg. Ferdinand (Boros Beni) 5
Reprezentanța fabricii de bere „etățecască”
din TIMIȘOARA societate pe acți. 000Fabrică de ghiată. :: In permanentă bere de
Timișoara proaspătă, în sticle. :: Cea mai
ieftină! :: Cea mai bună calitate! Re 2330-4**CUMPARACTII**de ale institutului de
credit-Sătămăreana din
Seini cu prețul de 120 L.Adresa la direcțiunea
institutului în Seini.
Se 2358-3**DINTE JEANETTE MOHR DINTE**dantistă-techniciană diplo-
mată Arad, str. Luther 1.Extracții de dinți cu anestezia totală (prin degerare), peduri
de aur și coroane, tofelul de dinți cu cauciu cu și fără
pod palatinal, cu camere acriene. Plombe de aur, argin
portelan și ciment pentru prețuri moderate. — Consultatii
dim. 8-12 și 2-7 după masă. — Lucrări pentru pacienții
din provincă în termen de 24 de ore. Mo 1196-52**FRĂȚII BLOCH**

BUCUREȘTI, CALEA VICTORIEI No 47.

VECHIUL MAGAZIN SPECIAL de
VESTMINE ȘI ARGINTARII BISE-
RICEȘTI PENTRU RITUL ORTO-
DOX ROMÂN. :: LA CERERE TRI-
METEM MOSTRE ȘI PREȚURI.**FRĂȚII APPONYI**PRĂVĂLIE DE GHETE ȘI MODĂ BĂRBĂTEASCĂ
ARAD,
BULEVARDUL REGELE FERDINAND No 7. A 2349-2**In atențiunea D-lor far-
macisti și On. Public
Românesci!**Cel mai ieftin izvor de
cumpărare de medica-
men-te, articli de toa-
letă și parfumerie. 0**Eugen
Lazar și Comp**DROGUERIA „ȘARPELE” ARAD (Edificiul
Andrényi). — La 2134**CRUCEA ALBĂ**

GRADINA de IARNA ȘI CAFENEA

RESTAURANT, CAFENEA ȘI HOTEL, complet renovate
și instalate cu tot luxul și confortul modern. In restaurant
concertență seară de seară „orchestră de țigani” de pri-
mul rang. In „Crucea Albă cea Mică” se servesc mâncări
și beuturi, pentru cele mai scăzute prețuri. Sistem de „me-
nu”. Serviciu excelent. Mâncări și beuturi de primul rang.
La 1996-20**SOCIETATEA****ELECTRO-TECHNICA**

TELEFON 2416. — BUCUREȘTI. — STRADA SMARDAN No 41.

aduce la cunoștință

Uzinelor Electrice și Intregii Industrii din țară

c'a primit în depozit STOCURI MARI de tot felul de materiale.

TECHNICE**ELECTRICE****CURELE**Piele
Balata
Păr de cămilă
Chingă de căropă

TEVI de fier și accesorii

ROBINETE pentru apă și aburi

GARNITURIAsbest
Klingherit
Letheroid
Cauciuc
Căneapă cu seuFIBRA vulcanică în plăci și vergele
PÂNZA și hârtie șmirgel, etc.**Materiale pentru Bobinagiu mașinilor electrice ca:**Sărmă izolată cu bumbac, pânză și panglică ceruite „Sterling”, bandă de jaconaj,
Jacuri izolate, mică, presspann, etc.

Preluăm instalațiuni complete de fabrici și centrale electrice.

OFERTE ȘI DIVIZE la CERERE.

A 2335-3